

Srečno in hvala — ne slovo!

Vsak izmed nas. Iskrašev je imel v minulem letu nedvomno veliko posrednih, ali neposrednih stikov s predsednikom poslovnega kolegija SOZD Iskra Jožetom Hujšom, saj je bilo njegovo delo prisotno prav na vseh področjih. Ko zdaj odhaja na novo službeno dolžnost podpredsednika Izvršnega sveta Skupščine SRS, je zato toliko bolj razumljivo, da smo se v imenu vseh članov naše delovne družine za še en dodatni razgovor oglasili pri njem, prepričani, da to vsekakor ni tudi zadnji, saj je nakazal celo možnost in upanje, da se bo tako ali drugače v Iskro znova vrnil. Bilo pa je tudi sicer značilno, da se v pomenku ni hotel toliko zadrževati pri svojih osebnih občutkih in pogledih, ampak je tudi zdaj govoril o Iskri — pretekli, današnji in prihodnji.

Tako torej slovo od Jožeta Hujša ostaja samo na pol izrečeno, saj človek, ki je doslej storil toliko za Iskro, ostaja vselej njen dejavni in soustvarjalni del.

Mi vsi pa mu v naslednjem obdobju, ko bo opravljal tudi druga, še odgovornejša opravila v vodstvu republike, želimo, hkrati z upanjem na ponovno snidenje — čimbolj SREČNO!

Jože Hujš.

nja štejete hkrati tudi za svoje osebne uspehe?

Nikoli nisem mislil, da sem Iskro vodil. Menim namreč, da sem skušal v nekem širšem krogu delovati v tem smislu, da bi v glavnem izvedel politiko, ki je nastajala kot skupek pogledov in mnenj nekega širokega kroga ljudi, in ki je bila v Iskri potem na splošno sprejeta. Sam sem videl uspeh v tem, da sem se v tem okolju in v delu, ki sem ga opravljal, v glavnem izredno dobro počutil. Več skoraj ni mogoče pričakovati.

Kadar pa ni bilo tako, pa sem bil vedno pripravljen del vzrokov za slabo počutje pripisati tudi sebi.

Katere Iskrine uspehe želite še videti, čeprav pri njih neposredno ne boste sodelovali? Kakšna naj bo Iskra v prihodnjem slovenskem razvoju? Kakšne so njene posebne naloge?

Trdno sem prepričan v to, da bo usmeritev, ki smo jo v Iskri v zadnjih letih — predvsem pa s prvim srednjeročnim načrtom začrtali — uresničena. Vsi tisti, ki smo na tem delali, mislimo tako. Tudi večina delavcev SOZD Iskra je tako usmeritev sprejela kot zdrav in sprejemljiv koncept. Zato mora biti naša skupna želja in naloga, da jo poskušamo v resnici v celoti uresničiti.

Mislím, da je Iskrina pot v glavnem načrtana tudi za naslednje srednjeročno obdobje. To obdobje, ki ga zdaj Iskra načrtuje, in ki ga bo v bodoče morala izvajati, pa pomeni predvsem obdobje, ko se bo marsikaj, kar je bilo v prvem srednjeročnem obdobju še dokaj megleno, (ne zaradi tega, ker ne bi hoteli, ampak zaradi tega, ker nismo znali bolje) zdaj v Iskri izkristaliziralo in izčistilo. Zato bo usmeritev v naslednjem srednjeročnem obdobju lahko konkretnjša in preciznejša v vseh tistih zadevah, ki smo jih v prvem srednjeročnem obdobju začeli, obenem pa bo moral tudi plan za drugo srednjeročno obdobje vsebovati nekaj novih elementov, ki smo jih zdaj še zagledali, in ki bodo konkretizirani šele v dolgoročnem obdobju.

Vendar pa ostajajo osnovne usmeritve — to je profesionalizacija in orientacija na znanje, ne pa le na fizično delo in fizično produktivnost, — slej ko prej aksiom, ki ga vsekakor v doglednem času v Iskri ne moremo in ne smemo menjati.

S kakšnimi ambicijami odhajate na novo delovno dolžnost?

Če odkrito povem, v tem trenutku preprosto ne morem govoriti o ambicijah, kar zadeva novo delovno dolžnost. Priznati moram, da mi v tem trenutku še zdaleč ni jasno, kaj ta funkcija pomeni in zahteva — ne mislim pri tem zahtev v generalnem smislu, kajti le-te lahko preberem v dokumentih in predpisih — ampak v tem, kako se ta funkcija konkretizira.

Vsekakor bi rekel, da je osnovna ambicija, ki jo imam, da bi se znašel v delovnem okolju, v katerem bi lahko konstruktivno deloval, in uporabil izkušnje in znanja, ki sem jih do zdaj akumuliral.

Ne verjamem, da bi se pri teh letih, in s takim delovnim stažem, kot ga

„Veseli smo, da ste našli čas in nas obiskali.“ je pretekli mesec, 24. 7., ob obisku kitajskega ministra za notranje zadeve ZHAO ZHANGA v poslovni stolpnici SOZD Iskra v Ljubljani dejal namestnik generalnega direktorja Anton Stipanič. Kitajska delegacija, pod vodstvom ZHAO ZHANGA, se je v Iskri zanimala predvsem za proizvodni program s področja telefonije in UKV sredstev.

„Počaseni smo, da ste nas s tako pozornostjo sprejeli. Menimo, da ste zaradi dobre organizacije in prizadevnega dela dosegli velike uspehe,“ je v pogovoru med drugim dejal minister ZHAO ZHANG.

Med obiskom kitajske delegacije je beseda stekla tudi o sodelovanju med SOZD Iskra in LR Kitajsko. Tuji gostje so si ob slovesu ogledali še telefonsko centralo v Iskrini stolpnici ter telefonsko centralo v Ljubljani.

Prve priprave na praznovanje 20-letnice Avtoelektrike

Prihodnje leto bomo v Iskri — Avtoelektriki Nova Gorica praznovali pomemben jubilej — 20-letnico obstoja Iskre — Avtoelektrike. Za ta jubilej je delavski svet delovne organizacije že ustanovil pripravljalni odbor, ki je imel prvo sejo nekaj dni pred pričetkom kolektivnega dopusta.

Povrnimo se ponovno k prvi seji pripravljalnega odbora, saj bo še dovolj časa za podrobnejši prelet zgodovine Avtoelektrike od ustanovitve do praznovanja jubileja 20-letnice.

Sejo je vodil predsednik odbora — pomočnik glavnega direktorja Ludvik Jelinčič. V pripravljalnem odboru pa

Upravno poslopje DO Avtoelektrika v Sempetru pri Novi Gorici.

Pred 19. leti je bilo, ko se je Iskra iz Kranja odločila, da prenese del svoje proizvodnje v tiste kraje, kjer ni bilo industrije in kjer je bila nezaposlenost prebivalstva akuten problem. Seveda so ta prenos narekovali tudi dolgoročni načrti za razvoj in zamisel o specializaciji proizvodnje.

Tako je nastala v Sempetru pri Gorici, v bivših prostorih Avtoobnove nova tovarna avtoelektričnih izdelkov, tu se je pričel zbirati nov kolektiv. Delovni prostori so bili izredno slabi, zato jih je bilo potrebno obnoviti. Nagla obnova in postopna graditev novih delovnih prostorov ter nakup novih strojev in prenos nekaterih iz Kranja, vse to je dalo mlademu kolektivu možnost, da začne utrjevati svoj lastni proizvodni program.

Danes, skoraj po 20. letih vemo, kaj je Iskra — Avtoelektrika. Vemo, daj postala eden od osnovnih nosilcev razvoja občine Nova Gorica. In ne samo to: Iskra je dala Goriški, ki je v 25. letih fašistične aneksije poznala le potujčevanje, izseljevanje in izkoriščanje 2200 delovnih mest, zaposlila je več kot 1100 žensk, kar je eden pomembnih prispevkov za standard novogoriških družin, s svojo proizvodnjo je omogočila zaposlenim v TOZD AET Tolmin, TOZD TV Bovec in TOZD Odlikti Komen lažje delo in boljši jutri.

Ime Avtoelektrike je izpisano tudi v tovarni žarnic v Ljubljani, dala je nov prispevek razvoju sekundarnih dejavnosti, postala je še bolj pomemben nosilec razvoja zahodne Primorske, nepogrešljiv člen v gospodarskih tokovih naše domovine ter končno tudi pomemben proizvajalec avtoelektričnih izdelkov v mednarodnem merilu.

so predstavniki in družbeno-politični delavci iz vseh IO TOZD in DSSS. Na seji so obravnavali predlog predsednika za izvedbo praznovanja 20-letnice, sprejeli pa so naslednja stališča: dva dneva, 25. in 26. 4. 1980 so določili za okvirni datum praznovanja.

Dogovorili so se tudi, da bo 25. 4. 1980, to je delovni dan, slavnostno zasedanje delavskega sveta delovne organizacije z udeležbo družbeno-političnih predstavnikov vseh občin, kjer imajo svoje prostore TOZD Avtoelektrike, odprli bodo delovne prostore v Sempetru pri Gorici za širšo javnost, organizirali bodo razstavo „Razvoj Iskre — Avtoelektrike“, podelili bodo priznanja in plakete predstavnikom finalne industrije ZCZ, IMR, DMB, Famos, Ikarus, IMV, TAM, TOMOS, Cimos, Torpedo itd. Posebne značke in priznanja bodo prejeli tisti člani kolektiva, ki bodo prihodnje leto praznovali 20-letnico dela v Avtoelektriki, sledilo pa bo tovariško srečanje s kulturnim programom. Naslednji dan, v soboto, 26. aprila 1980 pa naj bi organizirali srečanje vseh 3200 delavcev Iskre — Avtoelektrike iz vseh TOZD v obliki piknika na prostem z ustrežajočim programom.

Seveda bosta mesti Nova Gorica in Sempetru okrašeni s transparenti in zastavami, da bo sleherni prebivalec čutil pomembnost praznika in živel z utripom tega velikega kolektiva.

Že na naslednji seji, ki bo kmalu po kolektivnem dopustu, bo odbor izdelal konkreten predlog aktivnosti in dokončen celotni program. O pripravah na ta veliki praznik, na ta pomemben jubilej bomo še poročali.

Vaš odhod ne bo tudi slovo, saj boste z Iskro sodelovali tudi vnaprej? Res upam, da moj odhod iz SOZD Iskra ni tudi slovo od nje. Prepričan sem namreč, da se bom, ko bom opravljal del dolžnosti, na katere sem imenovan, v Iskro znova vrnil. Konec konca sem v njej prebil polnih dvest let, zato, seveda, to ni slovo, ampak le počasen odhod na novo delovno dolžnost.

Če bom vnaprej sodeloval z Iskro? Nedvomno bom moral — že po svoji funkciji. Nihče se z gospodarstvom v Sloveniji — tudi na nivoju republike — ne more ukvarjati, ne da bi se obenem ukvarjal tudi z Iskro. Delati drugače, ni pomenilo grešiti.

S katerimi glavnimi izkušnjami odhajate na novo delovno mesto — s kakšne gospodarske organizacije v družbeno-politično vodstvo?

Izkušnje, ki jih imam, so v glavnem izkušnje iz dela v delovni organizaciji, iz dela v združenem delu. Menim namreč, da na družbeno-političnih funkcijah in v upravnih organih državne administracije ne bi smeli delati ljudje, ki nimajo izkušenj v združenem delu. Ljudje, z izkušnjami iz združenega dela namreč veliko lažje razumejo probleme združenega dela, kot se melja in osnove naše celotne družbe. Tudi šola samoupravljanja pomeni vsakogar, ki s kakršnekoli pozicije delovnega organa gre v upravno funkcijo, bogato izkušnjo za delo v kolektivnem sistemu kot celoti.

Kako bi označili glavno razliko med vodilno funkcijo v OZD in vodilno funkcijo v družbeno-političnem, oziroma strokovno funkcijo?

Mislím, da takšna razlika ne bi smela obstajati. Pa očitno obstaja. In prav ta razlika me skrbi. Mislím, da je razlika v tem, da je negativnih pojavov, ki obstajajo v eni in drugi dejavnosti —

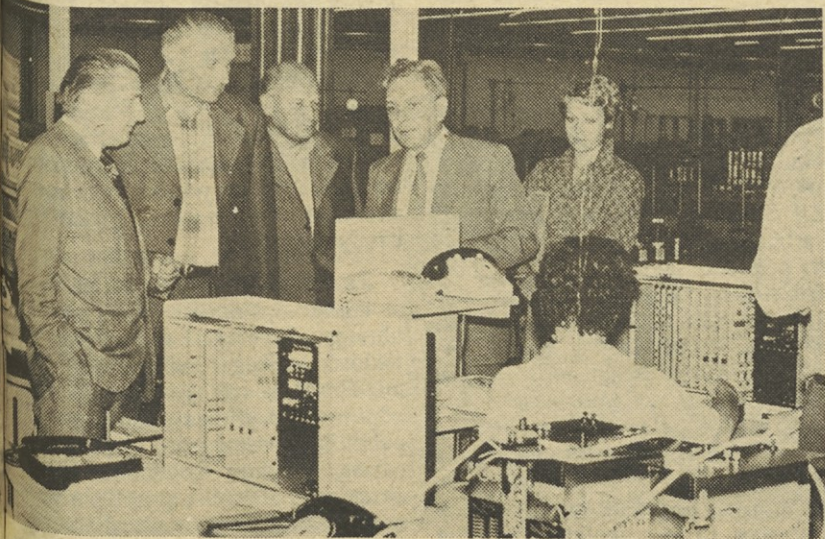
s tem mislim na to, kar v združenem delu imenujemo tehnokracijo in na to, kar v administraciji imenujemo birokracijo — po moji sodbi na žalost — še preveč, čeravno: pri tem pa mislim, da je vendarle v državni administraciji birokracije znatno več kot tehnokracije v združenem delu.

Katere osebne in strokovne ambicije ste imeli v Iskri možnost uresničiti in razvijati? Kaj pomeni Iskra, taka kot je, za mladega strokovnjaka?

Ko sem prišel v Iskro, sem imel namen odlepiti se od državne uprave in vseh tistih del in funkcij, ki sem jih pred tem opravljal v upravi in državnem aparatu, čeprav je bilo vse ozko povezano z združenim delom. Moja osnovna ambicija je takrat bila, preusmeriti se v celoti na delo v združenem delu. Reči moram, da je Iskra — vsaj meni — to omogočila na način, ki mi je dal možnost, da sem kar najširše pogledal v gospodarsko problematiko panoge. Tako sem imel možnost izpopolniti se ne samo v domačih logih, ampak tudi v tujih.

Zanesljivo je teh dvest let v Iskri naredilo iz mene drugačnega človeka, z drugačnimi gledanji in znanji. Vedno sem bil prepričan, in danes sem bolj kot kdajkoli — da je Iskra tako širok organizem in tudi organizacijsko tako postavljena, da lahko v vsakem primeru za mladega, ambicioznega in zadosti resnega strokovnjaka pomeni izredne možnosti razvoja in da skoraj ni profila, za katerega Iskra ne more ponuditi primerne razvojne možnosti. Zato mislim, da je za vsakega mladega strokovnjaka, ki pride v Iskro, možnost odprta. V glavnem je odvisno samo od njega, ali se bo v Iskri — pa ne samo v Iskri — uveljavil.

Katere uspehe v času vašega vodenja?

V ponedeljek, 9. julija, sta kranjsko Iskro obiskala general polkovnika Stane Potočar in Rudolf Hribernik — Svarun. Z zanimanjem sta si ogledala našo pestro proizvodnjo in se s predstavniki tovarne pogovarjala o doseženih uspehih na domačem in tujem trgu ter o načrtih v bližnji prihodnosti.

Srečno in hvala — ne slovo!

(Nadaljevanje s 1. strani)

imam, lahko kaj bistveno novega, revolucionarnega naučil. A če so izkušnje in znanja, ki jih imam, kolikor toliko zadovoljiva za to delovno dolžnost, se bom v njej tudi dobro počutil.

Kako ocenjujete sedanjí gospodarski položaj sedaj ne več Iskre, ampak republike, ki v mnogočem ni najbolj rožnat (neskladja panog, inflacija, problem surovinske preskrbe, nesorazmerja med uvozom in izvozom), ali ste v tej zvezi optimist ali pesimist?

Gospodarski položaj republike ocenjujem lahko samo iz zornega kota, s kakršnega gledam, oziroma sem ga do zdaj gledal. Mislim, da gospodarski položaj resnično ni najbolj rožnat, vendar obenem tudi ne mislim, da bi bil katastrofalen.

Sem večni optimist in tudi v tem pogledu ni razloga, da bi ne bil. Mogoče pa bomo z vso družbeno angažiranostjo — saj v zadnjem času na družbeno-političnem in političnem področju trdimo, da prehajamo od verbalizma h konkretnim dejanjem pri operacionalizaciji novega sistema — stvari le premaknili vsaj toliko, da bodo začele delovati.

Mislim, da so v tem pogledu osnovne težave, ki jih lahko iz svojega dosedanjega dela posnamem te, da smo, na primer, v Iskri dostikrat zelo dobri diagnostiki, kurativa pa je slaba. To velja tudi za ostalo jugoslovansko gospodarstvo. Osnovna težava je namreč v tem, da imamo sicer planske dokumente, resolucije in usmeritvene dokumente v glavnem solidno narejene, vendar pa življenje dostikrat ubere drugačne poti.

Predvsem se to nanaša na problem razširjene reprodukcije, ki je osnovni vzvod prestrukturiranja nekega gospodarstva; tudi našega, slovenskega.

Tu nam stvari še zdaleč ne funkcionirajo. Marsikje smo premalo premišljeno in negospodarno ravnali z nacionalnim dohodkom, ki je bil namenjen za razširjeno reprodukcijo.

Kako si predstavljate razvoj slovenskega gospodarstva v srednjeročnem in dolgoročnem obdobju (tudi glede na prestrukturiranje) v primerjavi z drugimi republikami; kakšen je položaj Slovenije v Jugoslaviji in kako se slovensko gospodarstvo uveljavlja v mednarodni delitvi dela, tako razvitih, kot držav v razvoju?

To vprašanje je preambiciozno zastavljeno. Vsekakor pa mislim, da gre za usmeritev Slovenije, kolikor poznam planske dokumente, v smeri prestrukturiranja v bolj kvalitetne dejavnosti; tako lahko samo še enkrat poudarim, da gre za usmeritev Slovenije v dejavnosti, z več znanja in manj surovinsko interesnimi.

Mislim, da je to usmeritev, ki bi jo Slovenija morala nadaljevati, oziroma, ne samo deklarirati, pač pa tudi v praksi izvajati.

Seveda pa to pomeni, da taka usmeritev na ozko specializiranost zahteva absolutno izvedbo načela enotnega jugoslovanskega trga.

Specializacija gospodarske dejavnosti ne glede na to, ali so to organizacije združenega dela, regije ali republike, ni možna, če enotnega jugoslovanskega trga ni. Tendence zapiranja v posamezne republike in regije in s tem povezane tendence po avtarkičnosti teh posameznih enot, so najbolj nevarne za uspešnost našega gospodarstva in s tem neposredno tudi za uspeh samoupravljanja kot sintetičnega družbenega sistema.

Težave, s katerimi se bo slovensko gospodarstvo v prihodnje srečevalo, oz. za katere poudarke se boste v bodoči gospodarski politiki zavzemali?

Nisem kvalificiran odgovoriti v takem smislu, kot je to vprašanje zastavljeno. Vendar menim, da bo moja naloga poskušati ustvariti vzdušje, ki bo omogočilo in pomagalo izvajati postavke plana.

Moje delovanje bo na področju tekoče gospodarske politike. Mislim, da je to tisto, kar nam vedno manjka. Namreč, sposobnosti najti kurativo, instrumente za izvajanje.

Nujno je, da skušamo plan, kot smo si ga zastavili, z vsem svojim znanjem in sposobnostjo v resnici izvajati. Šele na osnovi rezultatov resnega in kvalificiranega poskusa izvajanja bo treba pristopiti h korekcijam plana.

Mi pa plane korigiramo že, preden smo jih sploh začeli izvajati.

Kako ste doslej spremljali gospodarske ukrepe? Ali menite, da je v bodoče potrebno vanje vnesti več dinamike in aktivnosti?

V svojih gledanjih še nikoli nisem prišel do tega, da je dinamike preveč; mogoče bo to z leti še prišlo, vendar zdaj smatram, da dinamike še nikoli ni bilo zadosti!

Ali se vam kljub temu, da odhajate na višje mesto, milo stori, ko po toliko letih zapuščate Iskro? Kako ocenjujete osebne stike tu, kjer ste bili in tam, kamor odhajate?

Ne bi se strinjal s formulacijo, da odhajam na višje mesto. To je pač drugo delovno mesto, ne pa višje.

Ce se mi milo stori, ko po tolikih letih zapuščam Iskro? Nedvomno! Vsakemu, ki je dvajset let prebil v nekom okolju in se tam dobro počutil, se mora milo storiti ob odhodu iz tega okolja. Če bi ne bilo tako, bi z njegovimi emocionalnimi centri ne bilo nekaj v redu.

V Iskri sem se v dvajsetih letih vrtel na mnogih nivojih, in v Iskri smo dejansko osebne očitke pri delu prerastli. Ko smo delali, smo imeli pred seboj predvsem posel. Samo iz takega odnosa pa se lahko rodijo tudi zdravi osebni odnosi.

Nedvomno pa je res tudi to, da je za človeka z vsakim momentom, ko se za stopničko oddalji od neposredne proizvodnje in od ljudi v tej proizvodnji, vedno težje, ker vedno bolj dobiva impulze le posredno; tudi sporočila in znanja, ki jih delavci — državljani nosijo v sebi, dobiva vedno bolj posredno. Vedno sem imel težave s

prilaganjem taki situaciji posrednega dožemanja in s tem včasih tudi izkriževanja tistega, kar v resničnem življenju obstaja. Zato so mi bili vedno dragoceni vsi neposredni stiki. Če človek uspeva ohraniti stik na vseh nivojih, ga ta stik uči in plemeniti.

Kaj menite, da boste z Iskro zapustili in kaj naj bo v Iskri glavna misel tudi po vašem odhodu?

Odgovor je več kot težak. Predvsem bi rad zapustil okolje, v katero bi se lahko vedno in tudi s prijetnim občutkom začasno ali za stalno vračal. Več želeli, kot to, da ko se morda po neki dobi, ki jo preživim drugje vrneš, tja, kjer si bil, in da ugotoviš, da je tvorba ostala zdrava in da je celo napredovala, da je uspešna, res, ni več pričakovati.

Prepričan, da je Iskra na taki poti in da je tudi v vsem času, odkar sem jo spremljal, v bistvu bila zdrava sredina, ki je znala, seveda z večjimi ali manjšimi težavami, vedno izločiti nezdružene tendence in nezdruženo tkivo. Tudi v bodoče ne bo drugače.

Prav je samo eno to, da Iskra ohrani to svojo osnovno lastnost in še enega temeljnih kamnov svojega razvoja — to je skrbne in zavestne kadrovske politike, ki utrjuje temelje njene prihodnosti.

To, kar si storil za kolektiv (in čemur rečemo danes minulo delo) pa je merilo za to, kakšen je odnos kolektiva do tebe v najširšem smislu besede.

Mara Ovsenik

Sodelovanje mladih elektro in elektronske industrije Jugoslavije

Mladi Iskre smo že od vsega začetka vključeni v sodelovanje mladih znotraj elektro in elektronske industrije Jugoslavije. V začetku je to sodelovanje imelo svoje konkretne cilje, za katere smo se mladi enotno zavzemali in borili. Zadnja leta pa smo mladi v Iskri opazili, da sodelovanje v okviru elektro in elektronske industrije nima svojega jasnega cilja in, da se srečujemo, da bi razpravljali le o kongresnih temah na probleme, ki se pojavljajo znotraj grupacije pa pozabljamo.

Zato smo se mladi v Iskri dogovorili, da na te probleme z vso resnostjo pokažemo in, da začnemo o njih javno razpravljati.

Na več sejah predsedstva KS ZSM v SOZD Iskra smo mladi razpravljali o tem sodelovanju in tudi opozorili na stvari, o katerih bomo morali v prihodnje več govoriti. V nadaljnjem obdobju se bomo mladi v Iskri predvsem zavzemali in prizadevali, da bodo ta srečanja in sodelovanje dobilo tudi družbenoekonomsko vsebino, pri čemer bomo posebno skrb posvetili sporazumevanju o delitvi proizvodnih programov, uresničevanje dohodkovnih odnosov, enotnem nastopanju na zunanjem trgu, poenotenju servisne dejavnosti in še drugim družbeno aktualnim nalogam.

Veliko več pozornosti, časa in volje bomo morali posvetiti tudi sodelovanju med samimi zainteresiranimi osnovnimi organizacijami ZSM v TOZD, kateri imajo soroden proizvodni program, kajti le tako se bodo razvili pristni tovariški medsebojni odnosi in stiki.

Šele ko se bomo pričeli mladi boriti za takšne odnose znotraj elektro in elektronske industrije in, ko se bodo naše zahteve tudi že slišale ter bo prišla do popolnega izraza naša

enotna akcija, bomo popolnoma opravičili organiziranje mladinske delovne brigade „Bratstvo in enotnost“. Sedaj pa le manifestativno izražamo namišljeno enotnost mladih znotraj elektro in elektronske industrije, ob tem pa podpiramo zunaj in doma razvoj neoljalne konkurence. Nikoli ne povzdignemo glasu, ko ugotovimo, da se ne znamo, ali pa morda tudi nočemo sporazumevati o življenjsko in razvojno važnih stvareh. Ob tem pa tudi pozabljamo, da bo prav ta industrija, katero danes razvijamo in organiziramo dajala v prihodnje tisočim mladim kruh, kako debel bo ta kos pa moramo že danes razmišljati in odločati.

Mladi Iskraši, oboroženi s temi spoznanji smo že na več srečanjih mladih EEIJ in sestankih koordinacijskega odbora zahtevali, da pričnemo razpravo o stvareh, katere so specifične za delovanje mladih znotraj grupacije in, da se aktivno vključimo v boj za enakopravno in razumno sporazumevanje.

Vendar smo bili vse do letos osamljeni s svojimi zahtevami, čeprav smo vse skozi trdili, da nesporezumevanje najbolj škodi prav nam mladim.

Na letošnjem srečanju mladih EEIJ smo mladi Iskraši postavili odločno zahtevo, da se s problemi, s katerimi se srečuje celotna elektro industrija, srečamo tudi mi in, da o njih najresneje spregovorimo. Naša zahteva je bila na srečanju podprta, vendar je bilo še veliko predstavnikov, ki se z njo niso strinjali. Na zadnjem sestanku koordinacijskega odbora pa smo tudi s temi uskladili stališča. Tako smo se dogovorili, da bomo na prihodnjem majskem srečanju tudi mi mladi spregovorili o naslednjem petletnem plansko razvojnem obdobju in zavzeli svoja stališča.

A—C

Izobraževanje na področju specializacije za delo v zunanjetrgovinski dejavnosti

Kadrovske področje SOZD Iskra organizira izobraževanje na področju specializacije za delo v zunanjetrgovinski dejavnosti doma in v inozemstvu.

Za seminar se lahko prijavijo vsi, ki so zaposleni v Iskri vsaj 2 leti in izpolnjujejo naslednje pogoje:

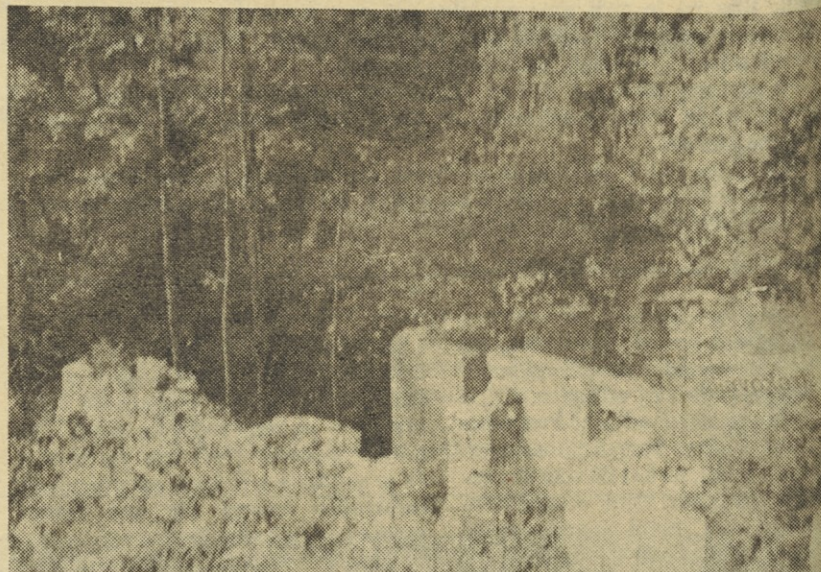
- da imajo dokončano I. ali II. stopnjo tehnične, ekonomske, pravne ali sorodne fakultete
- da niso starejši od 35 let
- da aktivno obvladajo enega od svetovnih jezikov.

Seminar bo celodnevni in bo predvidoma trajal 6 mesecev. Udeleženci, ki bodo seminar uspešno končali bodo imeli prednost pri razporejanju za opravljanje odgovornejših nalog in opravil v zunanje trgovinski dejavnosti Iskre.

Pismene vloge z dokazili o izobrazbi in življenjepisom naj kandidati pošljejo na naslov:

Kadrovske področje SOZD Iskra, Ljubljana, Trg revolucije 3. Morebitne informacije lahko dobite prav tako na kadrovskem področju SOZD Iskra, tel.: 324-061.

Rok za prijavo je 25. 8. 1979

Mladi so si ogledali ostanke nekdanjih partizanskih delavnic v Starih žagah.

Mladinski pohodni odred »Partizanske delavnice 99 d«

Leto dni je že minilo, odkar smo dali mladi v Iskri pobudo, da za uresničevanje nalog pri obujanju in ohranjanju tradicij NOB organiziramo skupaj z mladimi iz PTT in RTV mladinsko pohodno enoto. Na takšno pobudo nas je vodilo spoznanje, da so vse tri delovne organizacije zrastle iz istega jedra, da so pot rojstva in razvoja vsem kolektivom začrtali partizani — vezisti.

Če po letu dni nekoliko osvetlimo dejavnost naše pohodne enote lahko ugotovimo, da odred uspešno izvaja svoje naloge. V odred je vključenih prek dvesto mladincev — pohodnikov iz skoraj vseh krajev naše republike, saj so v njem zastopani mladi od Kopra in Nove Gorice do Maribora ter od Jesenic pa do Semiča.

Prav zaradi svoje razvejaneosti se odred vseskozi srečuje z različnimi problemi, katere pa skuša štab odreda sproti reševati tako, da delo odreda nemoteno poteka. Problem katerega pa še do danes nismo uspešno rešili je informiranje širše javnosti o dejavnosti odreda „Partizanske delavnice 99 d“ čeprav imamo v svojih vrstah vključene mlade novinarje. Zato smo na zadnjem sestanku štaba odreda sklenili, da predstavimo prehojeno pot odreda.

Odred se je slavnostno osnoval in dal zapisico 1. julija 1978 na proslavi dneva borca in dneva Iskre v Škofji Loki. Tu je odred prejel tudi zastavo, katero mu je izročila podpredsednica ZZB Slovenije Dragica Rome. MPO „Partizanske delavnice 99 d“ je imel prvi pohod že lani, 9. maja „Po poteh partizanske Ljubljane“, katerega se je udeležilo vseh 200 evidentiranih pohodnikov. Po zapisnici je odred v jeseni organiziral dvodnevni pohod v partizanski Rog in Černošnice.

Pri tem je potrebno poudariti, da smo se v smernicah delovanja odreda dogovorili, da bomo organizirali vsako leto najmanj en pohod v dolino Divje-ga potoka, to je v okolico Starih žag in Černošnic, kjer so nastala prve večja organizirana jedra radijskih delavnic in s tem tudi naših delovnih organizacij. Pohod je v celoti uspel, saj se ga je udeležilo okoli sto pohodnikov, ki so se seznanili s slavno zgodovino Baze 20 ter celotnega partizan-

skega Roga ter tudi prvič videli temelje današnjih velikih kolektivov.

Zimske mesece so štab odreda in bataljonov izkoristili za analizo delovanja, ugotavljanja napak in reorganizacijo MPO tako, da smo dobili bolj funkcionalno povezavo čet, kar se je že v pomladanskem delu pokazalo za pravilno. Pripravili smo tudi podroben program pohodov za letošnje leto, katerega smo polovico že uspešno izpeljali.

Tako smo šli 31. marca pohodniki na partizanske Janče in Tuji grm, kjer so enote II. grupe odredov v maju 1942 izbojevale eno izmed pomembnih zmag naše NOV.

Organizirano smo se udeležili tudi pohoda „Ob žici okupirane Ljubljane“ ter v okviru programa za usposabljanje mladih za naloge splošnega ljudskega odpora pripravili streljanje z vojaško puško.

Konec maja pa smo ponovno organizirali pohod v Černošnice in Stare žage, kjer smo si letos podrobneje ogledali ostanke partizanskih delavnic.

Konec junija smo organizirali pohod po obronkih Ljubljane tako, da smo iz centra mesta šli mimo Gradu, Urha in Polja ter zaključili pohod v Zajčji dobri. Letošnjih pohodov in akcij se je povprečno udeleževalo po okoli sto mladink in mladincev. Ob rob vsem naštetim akcijam je potrebno poudariti, da poteka dejavnost in aktivnost tudi znotraj posameznih bataljonov in čet.

Za zaključek naj povem še to, da so ti pohodi, katerih osnovni namen je ohranjanje in obujanje našo slavno preteklost, velikega pomena pri vzgoji mladih za naloge splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite. Na pohodih se seznanjamo z orientacijo v naravi, krepimo kolektivni duh, si ohranjamo telesno usposobljenost ter seveda spoznavamo našo slavno zgodovino narodno osvobodilne borbe.

Zato lahko na koncu še enkrat poudarim uvodne besede, da je MPO „Partizanske delavnice 99 d“ že v prvem letu delovanja opravičil namen organiziranja.

Zbor pohodne enote pod lipo v Černošnjicah.

Med kolektivnim dopustom v Avtoelektriki

V času kolektivnega dopusta je bilo v novogoriški Iskrji Avtoelektriki vedno živahno. Sicer bi marsikdo mislil, da so vhodna vrata zaprta, da vsi delavci na zasluženem odmoru, vendar ni bilo tako. Stroji, naprave in moči trakov so sicer res mirovali, pa mirovali pridni fantje in močje. Tovarne delovnih sredstev, iz odmorov vzdrževanja strojev, elektroplavnic, orodjarne, splošne delavce itd. Veliko del in opravil se namreč nabere, ki jih ni možno opraviti v času rednega poteka proizvodnje, zato je kolektivni dopust kot blašč za taka opravila.

Približno 400 zaposlenih je bilo v času kolektivnega dopusta v Avtoelektriki v TOZD s sedežem v Novi Gorici. Zanimalo nas je, kakšna dela opravljajo, kako poteka njihov delovni dan v času dopusta na morju, v planinah, v vrtnarici, kjer je bilo vsekakor najbolj živahno, saj je neprestano

so nekateri že izkoristili, drugi pa bodo odšli na zaslužen odmor izmenično v preostalih mesecih letošnjega leta.

V delavski restavraciji je za malico skrbelo osem delavk. Kuharica Vida Šturm je takole ocenila skrb za pripravo dobre in okusne malice. „Seveda je tudi pri nas najbolj živo v času malice. Dnevno pripravimo okrog 400 obrokov, prve dni kolektivnega dopusta pa smo pripravljale pretežno le suho hrano, ker smo prostore restavracije delno preuredili in na novo preplekali. Po končani malici pričnemo s čiščenjem, pospravljanjem, skratka, pripravljamo se na naval dopustnikov – članov kolektiva, ki bodo že prihodnji teden prišli v preurejene in svetlejšje prostore.“

V oddelku za generalni remont strojev so največ časa vložili v usposabljanje podajalcev za kopirne strojnice SP 12, ki jih rabijo v Tovarni malih zaganjalnikov na liniji rotorja. Delavci tega oddelka so namreč v le-

stružnicah, zato so si zadali nalogo, da usposotijo za avt.matsko delovanje tri take strojnice v času kolektivnega dopusta. Druge tri pa po kolektivnem dopustu. Istočasno pa so potekali preizkusi na rezkanju utorov na gredah za Tovarno velikih zaganjalnikov ter generalno popravilo z želno preureditvijo stroja Staniel.

Vida Šturm.

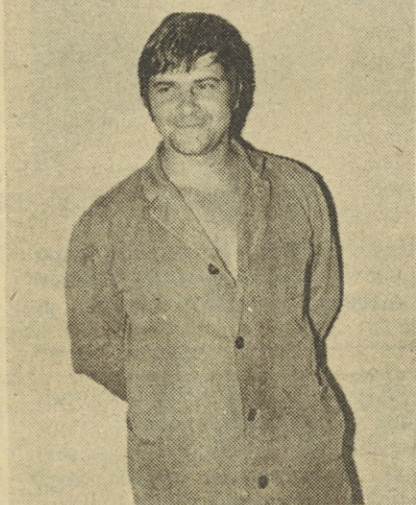
Vidojka Vecchiet.

Aleksander Velušček.

Tudi Adrijan Možina, zaposlen v oddelku tekočega vzdrževanja P-oročij je povedal, da imajo v času kolektivnega dopusta polne roke dela. Na popravilih orodja za štančanje rotorskega lista je bilo potrebno usposobiti več orodij, le-ta so namreč ostala še izpred kolektivnega dopusta.

Poleg tega so v tej delavnici popravljali še kup drugih P-oročij, ki jih ni mogoče popraviti takrat, ko proizvodnja redno teče. Adrijan je še povedal, da dela na teh nalogah le 6 delavcev in čeprav traja dopust le 14 dni so prepričani, da bodo do roka popravili vsa tista P-oročja in na-

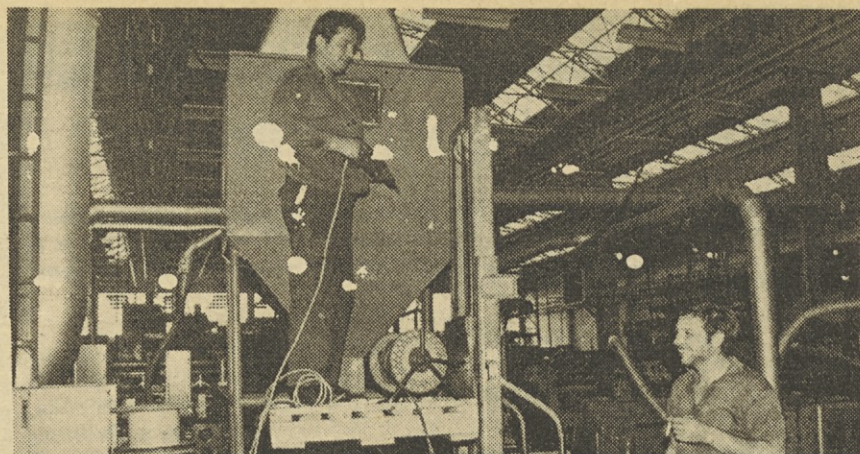
Adrijan Možina.

tošnjem maju, to je bil mesec inovacij v Avtoelektriki, prijavi zanimivo inovacijo prav v zvezi s podajalci na teh

Pred nedavnim je odšla v zaslužen pokoj Zorka Pelikan, ki je bila zaposlena v novogoriški Avtoelektriki v DSSS kot vratarica. Vsi smo jo poznali, saj smo hiteli vsak dan mimo nje, zato je bilo slovo toliko težje. A to slovo je bilo le „uradno“, saj je Zorka obljubila, da bo prišla še večkrat na obisk v kolektiv, kjer se je tako dobro počutila.

Od Zorke so se vsi sodelavci in sodelavke pristrčno poslovili, ji zaželeli, da bi še dolgo let v zdravju in zadovoljstvu uživala zaslužen pokoj ter ji poklonili cvetje in spominsko darilo.

Med kolektivnim dopustom so postorili to in ono.

prave, ki jih bodo rabili delavci na strojih že prvi dan po dopustu. Svoj odmor pa bodo koristili izmenoma, nekateri avgusta, drugi pa v zimskih mesecih.

V Tovarni velikih zaganjalnikov je bilo zaposlenih 43 delavcev predvsem na izdelavi rotorja Bosch, ki je pogodbeno vezan na izvozni rok. Ostali so opravljali dela na izdelavi okrova za zaganjalnik ADJ, tu je namreč ozko grlo, na liniji pokrova pa je zaostalo redno delo zaradi pomanjkanja odlikov. Delavci v galvaniki pa so opravljali razna popravila, predvsem pa čiščenje, saj je taka dela nemogoče opraviti v času redne proizvodnje.

Tudi orodjarna je „izgledala“ bolj delavno kot običajno, saj so tako narekovale potrebe. Brusilec Slavko Pirc nam je povedal, da so zastavili vse moči za reševanje ozkih grl in tistih orodij, za katere so roki za izdelavo zelo kratki, proizvodnja v malih in velikih zaganjalnikih ter v tovarni generatorjev in elektronike pa jih bo rabila že prvi dan po dopustu. „Vsi se trudimo, da bi te roke res upoštevali in da bi tako zadovoljili potrebe proizvodnje. Pri nas dela približno 25 ročnih orodjarjev, strojnih brusilcev, strugarjev, rezkalcev in kontrolorjev. Dopust bomo izkoristili v preostalih mesecih letošnjega leta, nekateri že avgusta na morju, drugi pa v zimskih mesecih na snegu,“ nam je še povedal Slavko.

Z Aleksandrom Veluščkom iz oddelka tekočega vzdrževanja strojev sva se srečala pred vhom v tovarni malih zaganjalnikov. Kljub pomani-

kanju časa je Aleksander povedal: „V našem oddelku je trenutno zaposlenih 16 vzdrževalcev. Popravljamo vse tiste stroje, ki so pokazali svoje slabosti in pomanjkljivosti že v rednem obratovanju, vendar jih takrat nismo mogli popraviti zaradi redne proizvodnje. Odeč bi bilo poudarjati, da je takih strojev in naprav zelo veliko, zato imamo si polne roke dela. Razporejeni smo po skupinah, vsaka skupina pa je zadolžena za vzdrževanje in popravilo strojev v posameznih TOZD. Jaz delam v tovarni malih zaganjalnikov, trenutno pa premeščamo neko stiskalnico, ki ji je potrebno napraviti nove temelje. Kljub temu, da nas čaka še veliko dela pa sem prepričan, da bomo do pričetka rednega dela opravili vse zastavljene naloge. Moj dopust pa bom izkoristil v mesecu avgustu v Kačaku v Iskrini kamp prikolici.“

Toliko o letošnjem delu med kolektivnim dopustom iz Avtoelektrike. Delavno, res delavno je bilo v vseh TOZD v vseh oddelkih. In ko smo že pri tem, še tole. Zadnjič mi je znanec rekel, da padajo razni očitki, da se med kolektivnim dopustom malo naredi, da ni učinkovitega dela itd. To nikakor ne drži, kar smo lahko ugotovili tudi skozi pričujočo reportažo. Tisti, ki tako misli, zmotno misli. Drži pa, da obračunski faktor stimulacije ne odraža vloženega dela tistih, ki med kolektivnim dopustom delajo. Vsaj v prejšnjih letih je bilo tako. Zato se ni čuditi želji vseh, naj bi bil faktor stimulacije med letošnjim dopustom res odraz vloženega dela.

Marko Rakušček

Vzdrževalci med dopustom ne mirujejo

V času kolektivnih dopustov v proizvodnih temeljnih organizacijah Elektromehanike bodo vzdrževalci posameznih področij TOZD Vzdrževanje opravili veliko obsežnih in zahtevnih nalog, ki jih v rednem delovnem času ne morejo opravljati. Med dopustom bo potrebno dokončati preselitev montažnih linij TOZD TEA. Največji premik naprav in strojev bo opravljen v Tovarni števec. Med potrebnimi opravili je na prvem mestu ureditev bakelitne delavnice števca v pritličju sedanjih prostorov tovarne TEA. V tem času naj bi premestili tudi pakirnico in odpremo števec v sedanjih montažni prostor Stikal.

Na posameznih strojih in napravah bodo vzdrževalci opravili potrebne preglede in popravila, ki v času obratovanja niso mogoča in predstavljajo vsakoletno zadolžitev Vzdrževanja v tem času. To velja predvsem za galvanске linije, elektroforezo števec, stiskalnice in drugo. Izredno veliko je zahtev s strani proizvodnje za gradbena dela in beljenje prostorov, vseh ne bo mogoče opraviti do konca dopustov. O nalogah, ki čakajo posamezna področja TOZD Vzdrževanje, smo se pogovarjali s predstavniki Vzdrževanja.

Franc Hribar, samostojni tehnolog v pripravi dela: „Najvažnejša dela, ki jih v času letošnjih kolektivnih dopustov opravlja Vzdrževanje, so selitve in ureditev prostorov. V času dopustov bo delalo okrog 2/3 zaposlenih. Dela bi bilo sicer dovolj za vse, vendar so tisti, ki imajo zakonske partnerje v proizvodnih temeljnih organizacijah odšli na dopust.“

Andrej Verbič, ključavničarska delavnica: „V glavnem bomo poskrbeli za popravilo transportnih naprav v galvaniki in pri elektroforezi, kjer gre predvsem za pregled ležajev, varovalk ipd. Med dopustom smo predstavili nekatere tekoče trakove v Števcih v sodelovanju z IBT Trbovlje. Na elektroforezi bomo pregledali črpalke in ventilacijo ter po potrebi zamenjali ležaje in osovine. V galvaniki bomo opravljali popravila na avtomatih Blasbeg in Schlotter. Obnoviti bomo morali tudi obstoječe plinske instalacije ter instalacije za pitno in indu-

strijsko vodo ter kurjavo.“

Peter Jeler, vodja elektro vzdrževanja: „Ob dokončni selitvi TOZD TEA na Labore urejamo razsvetljavo v montaži telefonskega vložka. Nadaljevali bomo z izdelavo telefonskih in električnih instalacij za prostore služb TOZD TEA na Laborah. Največ dela bomo imeli ob selitvi Stikal v prvo in tretje nadstropje nekdanje Tovarne TEA. Izdelati bo treba instalacijo za napajanje točkastih varilnih strojev za potrebe Stikal. Izdelava raznih instalacij bo potrebna tudi ob selitvi pakirnice števca in tekočega traku E6. V strojnici števec bomo opravili preventivne preglede pretvornikov in popravila motorjev. V tovarni Mehanizmov v Lipnici pripravljajo preureditev obstoječe galvanike, ki bo večja, zato smo že zdaj pričeli s pripravo električnih instalacij. Z deli bomo nadaljevali tudi po dopustu. Del remonta opravljajo v Lipnici sami, mi pa jim bomo skušali pomagati urediti galvaniko v predvidenem roku.“

V TSD, ERO in drugod bomo pregledovali obratovalne stroje in stikalne omare, čistili in popravljali motorje ter stroje ob tekočih trakovih. Skušali bomo izdelati tudi potrebne instalacije za službe TOZD ERO, ki se selijo v nove prostore. Vseh nalog najbrž ne bomo mogli dokončati.“

Franc Lotrič, tekoče vzdrževanje strojev: „Na strojih in napravah v proizvodnih TOZD bo treba opraviti tekoča popravila, ki jih med letom ne moremo. Tako je na primer v duroplastih števec, kjer stroji obratujejo v treh izmenah.“

Največkrat je pri našem delu v času dopustov potrebna menjava tesnil in preskušanje sistema hidravličnih napeljav, menjava tesnil na elektromagnetnih tesnilih in popravila vrat na strojih ter raznih zaščit krmilnih elementov, menjava polžev in tak dalje. Poleg tega bomo opravili drugo potrebno popravila in preglede strojev, ki so jih naročili v proizvodnji.“

Zaradi številnih in zahtevnih del je odločitev TOZD Vzdrževanje, da vzdrževalci ne bodo odšli na kolektivni dopust vsekakor na mestu. Prepričani smo, da bo večina načrtovanih nalog v celoti opravljena in bodo stroji ter naprave usposobljeni za redno obratovanje. Za prizadevno delo gre vzdrževalcem vse priznanje. Alojz Boc

V polletju zadovoljivi rezultati

Iskra – Industrija za telekomunikacije, elektroniko in elektromehanično v Kranju bo prvo polletje zaključila uspešno. Ocene kažejo, da je ta delovna organizacija kot celota dokaj uspešno izpolnila nekatere elemente poslovanja.

Tako je dosegla planirano vrednost eksterne proizvodnje, ki vrednostno znaša 2,8 milijarde dinarjev, z 52,3 %. Skupno proizvodnjo je dosegla z 51,5 % letnega plana oz. 3,4 milijarde din.

Izplačana masa bruto osebnih dohodkov in neto OD je v okviru načrtovane. Poprečni mesečni OD na zaposlenega znaša v prvem polletju 6.853 din, kar je 99,5 % od načrtovane letnega poprečja.

Z izvozom v Elektromehanično v prvem polletju niso zadovoljni, dosegli so le 42 % letnega plana ali 24,3 milijonov dolarjev; doseženi uvoz pa predstavlja 54 % letnega plana. Zato bodo morali pospešiti izvoz izdelkov.

Vrednost investicij v osnovna sredstva je premajhna in dosega le 11 % od letnega plana. V drugi polovici predvidevajo spremembe, saj je delo na projektih za Labore že v teku, predračunska vrednost teh vlaganj znaša 765 milijonov dinarjev.

Glede na podatke, ki so že na voljo, bodo v I. polletju dosegli 3,7 milijona dinarjev celotnega prihodka, kar je 54 % od letnega plana. Doseženi dohodek naj bi znašal 1,4 milijarde din oz. 51,5 % letnega plana. Ko bodo poravnani prispevki in obveznosti, bo znašal čisti dohodek po prvih ocenah 983 milijonov din 52 % od plana za leto 1979. Del čistega dohodka za sklade naj bi znašal 274 milijonov din ali 62 % načrtovanega.

V TOZD, ki bodo poslovale na meji rentabilnosti, bodo morali takoj ukrepati za izboljšanje stanja. Na poslovanje v drugi polovici leta bodo vplivali tudi sprejeti ukrepi o restriktivnih na področju kreditiranja. To bo povzročilo še večje motnje pri financiranju tekoče proizvodnje in investicij. Zato se bo treba še bolj stabilizacijsko obnašati in skrbeti za večjo varčnost ter selektivnost pri nabavi materiala.

Aloiz Boc

Uveljavitev klip-klap orodja na Jugoslovanskem trgu

Na osnovi večletnih izkušenj in izpopolnjevanja hobi programa električnih ročnih orodij so v sektorju prodaje hobi orodja TOZD Prodaja začrtali nadaljnji prodor teh izdelkov na jugoslovanski trg. Leta 1974 je bila podpisana pogodba o kooperacijskem sodelovanju s firmo SKIL, nakar je Iskra začela s proizvodnjo klip-klap programa.

Pravo tržno ter uporabno vrednost električnega orodja klip-klap pokaže šele delo z njim. Zato je treba uporabnika seznaniti z vsestransko uporabnostjo tega orodja. Prvi koraki, napravljeni v tej smeri, so bile demonstracije o uporabi orodja, kjer so kupce spodbujali k nakupu. Prizadevanja so se dobro obrestovala.

Opravljen tržna analiza je pokazala, da ima v Jugoslaviji samo 8 % go-

vanjem v strokovnih revijah, v katerih prikazuje uporabnost hobi orodja za izdelavo posameznih projektov, izdelkov in adaptacij. Stalno sodelujejo z revijo „Sam svoj majstor“, v njej v vsaki številki objavijo reportažo o klip-klap orodju in novostih v tem programu.

Sama navodila o uporabi potrošniku ne dajo zadostnega znanja. Zato že pripravljajo publikacijo, ki bo potroš-

Usposobljenost prodajalcev odločilno vpliva na uspešnost prodaje Iskrinega hobi električnega orodja (Demonstracija v blagovnici).

spodinjstev električno ročno orodje, ali vsaj vrtni stroj pa še to le v razvitih središčih. Lastniki tudi premalo poznajo delo z orodji in se zato redko odločijo za nakup dodatnih priključkov, ali močnejših strojev.

Z analizo dobljeni podatki so zahtevali nove načine prikazovanja uporabnosti klip-klap orodja. Lani so predstavniki TOZD Prodaja izvajali demonstracije na sejnih, v blagovnicah in na razstavah kar 110 delovnih dni. Izdelali so tudi nov program za nadaljnje uveljavljanje na domačem trgu.

Od prejšnjih demonstracij, ki so obsegale le vrtnje, žaganje, brušenje ipd., so pričeli z mini proizvodnjo, kjer s pomočjo kompletnega orodja iz klip-klap programa prikazujejo izdelavo nekega artikla, npr. igrače. S takim načinom demonstracij so seznanjali uporabnike po vsej državi na skoraj sto različnih mestih, odziv potrošnikov pa je bil dober.

V izdelanem konceptu marketinga za področje hobi orodja so zajete smeri in naloge za še uspešnejšo uveljavitev hobi programa na našem trgu. Poglejmo glavne od teh usmeritev.

IZOBRAŽEVANJE POTROŠNIKOV

Potrošnika je treba seznanjati s karakteristikami in pravilnim načinom uporabe ročnega orodja. Poleg demonstracij sektor prodaje ERO dosega dobre rezultate tudi s sodelo-

Vključevanje naših električnih ročnih orodij v učni proces - vedno večji pomen klip-klap programa v usmerjenem izobraževanju.

IZOBRAŽEVANJE TRGOVCEV

Za uspešno prodajo hobi orodij je zelo pomembna usposobljenost prodajalca. Potrošnika morajo znati kvalitetno postreči, mu svetovati in praktično pokazati delo z orodji. Usposabljanje prodajalcev izvajajo kontinuirano po regijah. Tako jih z demonstracijami spoznajo z novostmi, prednostmi in načinom uporabe Iskrinega orodja. Usposabljanje izvajajo običajno v času sejmov in demonstracijskih akcij na terenu.

V prihodnje bo sektor prodaje TOZD ERO poskrbel za kvalitetnejše oblike usposabljanja prodajalcev v lastnem demonstracijskem centru, ki bo blizu Kranja. V njem bodo sistemsko izvajali usposabljanje prodajalcev električnega orodja iz vse države. S tem naj bi pričeli že naslednje leto...

UVAJANJE KLIP-KLAP ORODJA V IZOBRAŽEVALNI PROCES

V sistemu usmerjenega izobraževanja bo tudi tehnična vzgoja na naših izobraževalnih ustanovah dobila večji pomen. Slovenija in Hrvaška sta že osvojili klip-klap programe v učne programe osnovnih šol.

V zadnjih dveh letih so organizirali seminarje za učitelje tehnične vzgoje, ki se jih je udeležilo prek 1.100. Učitelji so se seznanili z možnostmi uporabe orodij v tehnični vzgoji in praktično poskusili delo z njimi. Pripravili so tudi nekatere pripombe s področja varnosti pri delu z Iskrinim orodjem, ki so jih v proizvodnji ERO upoštevali.

Sodelovali so tudi na sejmu učil februarja letos v Ljubljani. Tam so predstavili del učnega procesa in delo z našim orodjem. Skupina učencev tehničnega pouka je pod vodstvom mentorjev izdelala projektno nalogo, ki naj bi ustrezala v praksi. S posebno akcijo bodo klip-klap program vključevali v ostale šole v naši republiki.

Sektor prodaje hobi orodja se uspešno vključuje tudi v dejavnost Narodne tehnike Hrvatske in Zveze organizacij za tehnično kulturo SR Slovenije. Mladi tehniki v klubih z mentorji uporabljajo Iskrino ročno orodje v različnih interesnih dejavnostih. Uporabnost le-teh prikazujejo tudi na vsakoletnih srečanjih mladih tehnikov SR Hrvatske.

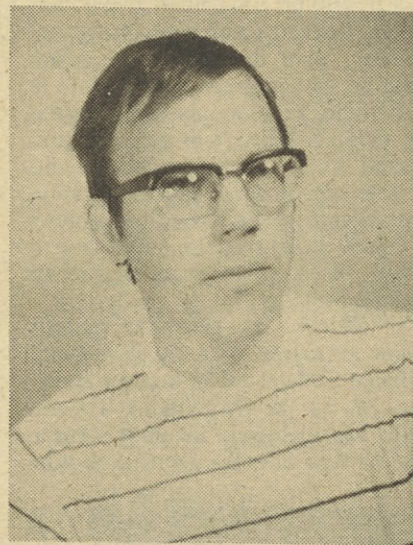
TOZD Prodaja se aktivno in uspešno vključuje v nastajanje in razvoj novih izdelkov TOZD ERO, saj že prototipe predstavlja potrošnikom, hkrati pa posreduje povratne informacije ter predloge razvojnemu oddelku. Šele potem gre izdelek v redno proizvodnjo. Upoštevajo tudi mnenja potrošnikov, zbrana na sejmih in razstavah.

Za prihodnje leto pripravljajo sistem domače delavnice, s tem bo izpopolnjena uporabnost obstoječega klip-klap orodja z delovno mizo, ki bo v kratkem v redni proizvodnji.

Ob naštetih akcijah za uspešno uveljavitev klip-klap električnega ročnega orodja na domačem trgu, ki jih sektor prodaje ERO TOZD Prodaja

INOVATORJI DELA

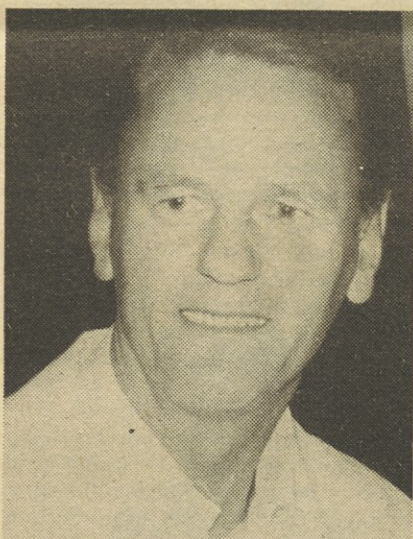
Delegati Raziskovalne skupnosti Kranj so na seji 9. julija potrdili predlog o podelitvi priznanj „inovator leta“ sedmim novatorjem iz kranjskih organizacij združenega dela. Priznanje I. stopnje dobijo Stanislav Poljanec iz Iskre, Franc Oman iz Ibija ter Savčani Anton Lebar, Miklavž Luthar in Anton Šmajd, priznanje II. stopnje Rajko Benedik iz Iskre, priznanje III. stopnje pa Alojz Jeler prav tako iz Iskre.

Stanislav Poljanec, zaposlen v tehničnem razvoju Tovarne avtomatskih telefonskih central, je dosegel izvirno inovacijo pri računalniški opremi mednarodne tranzitne telefonske centrale M 10 C v Moskvi.

Pri preizkušanju celotne računalniške opreme za centralo v Moskvi so v TOZD ATC ugotovili, da je za zanesljivo delovanje sistema nujna dodatna oprema. Po podatkih belgijske firme bi bilo treba dodati dve novi omari. S tem bi se stroški povečali, zakasnila bi se tudi dobava računalniške opreme.

Stanislav Poljanec je iskal rešitev v spremembi razporeditve sistema z minimalno dodatno opremo – eno samo polovično opremljeno omaro. Vendar je tudi ta varianta prinašala težave glede pravočasne dobave. Zato se je Poljanec odločil za izdelavo zmanjšane opreme z razpoložljivimi sredstvi in razvil nov podokvir ponavljalcev, ki je zamenjal polovično opremljeno omaro. S tem je prihranil 1,4 milijona pri firmi BTM, ali kje drugje. Za svoje delo prejme priznanje „inovator leta“ I. stopnje.

Rajko Benedik, zaposlen kot vodja skupine v končni kontroli Tovarne avtomatskih telefonskih central, je

vse bolj učinkovito izvajal proizvodnjo tovarne ERO ne sledi vsem potrebam trga. Zato bo treba poskrbeti za uresničevanje investicijskega programa te tovarne v DO Elektromehanična.

Aloiz Boc

KLIP-KLAP NOVOSTI

Delovna miza DM-200 je novost v programu električnega orodja KLIP-KLAP. Zasnovana je tako, da jo je mogoče vsestransko uporabljati. V prvi vrsti je namenjena delu z električnim orodjem KLIP-KLAP. S pomočjo pribora, ki je njen sestavni del, lahko nanjo na zelo enostaven način vpenemo vse KLIP-KLAP priključke. Zaradi primerne delovne površine je žaganje, brušenje, vrtnje, struženje, itd. lažje in uspešneše.

Seveda je miza primerna tudi za številna druga dela. Nanjo namreč lahko vpenemo obdelovance najrazličnejših velikosti in oblik, ki jih nato obdelujemo s katerikoli orodjem. Dobro služi tudi vsem tistim, ki potrebujejo ravno delovno ploskev. Hišni mojster jo bo lahko uporabil za risanje načrtov, gospodinja pa za likanje.

Ker je miza zložljiva, zavzame v stanovanju zelo malo prostora, tudi s prevozom v avtomobilu ne bo nobenih težav, saj jo lahko spravimo v prtjažnik srednje velikega avtomobila.

Tehnični podatki

Teža: 25 kg, dolžina: 110 cm, širina 60 cm, višina 78 cm.
Pribor: vodilo, dve sponi, dve vezici, dva čepa, primaz, krilni vijaki, ščitnik in pribor za rezanje stiropora.
Dodatni pribor: dve stegi, prečno vodilo, maska in dve konici.

izdelal projekt in stikalni načrt za novo preskusno napravo Rona 76. Naprava je namenjena za preizkušanje relejnih enot, ki so sestavni del central.

Relejne enote so po obstoječi kontrolni tehnologiji preskušane ročno, delo sta opravljala dva kontrolorja. Tak način preskušanja je bil zastarel. Zato se je Rajko Benedik na lastno pobudo zavzel za avtomatsko kontrolo enot.

Pri projektiranju avtomatske preskusne naprave je Benedik izkoristil dolgaletne izkušnje na tem področju. Znal je določiti posamezne elemente in zahteve, ki naj bi jih izpolnjevala nova naprava. Zato je bila izvedba uspešna in napravo koristno uporabljajo pri proizvodnji avtomatskih telefonskih central. Enote preizkušajo avtomatsko, kar predstavlja veliko gospodarsko korist glede časovnega prihranka in kvalitete. Za svoje delo prejme priznanje „inovator leta“ II. stopnje.

Alojz Jeler, tehnik – vzdrževalec TOZD Vzdrževanje, je tehnično izpopolnil stroj za navijanje rotorjev električnih ročnih orodij Micafil. Ta avtomatski navijalni stroj je bil kupljen v tujini, vendar že pri poskusnem obratovanju ni pokazal dobrih rezultatov. Največ izpadov so imeli v popoldanski izmeni, ko so v pnevmatskem omrežju nastala manjša nihanja. Stroj bi moral imeti lastno kompresorsko enoto, ki bi mu zagotavljala konstanten pritisk. Zanj bi potrebovali dodaten prostor, povzročala bi ropot.

Alojz Jeler je na lastno pobudo rešil problem brez kompresorske enote. Spremenil je določene funkcije navijalnega stroja z mehansko predelavo in tako izključil občutljivost stroja na nihanje zračnega pritiska, kar je omogočilo brezhibno delovanje in kvalitetno navijanje rotorjev. Za svojo tehnično izboljšavo bo prejel priznanje „inovator leta“ III. stopnje.

Prejemnikom priznanj iskreno čestitamo. Priznanja so vzpodbuda za njihovo ustvarjalno delo v prihodnosti in krepitev skupnih prizadevanj na področju inovacijske dejavnosti v Iskrni Elektromehanični.

Alojz Boc

ZAHVALE

Ob odhodu v pokoj se najlepše zahvaljujem sodelavcem termoplastike in sindikalni organizaciji za poklonjena darila. Vsem želim še mnogo uspehov pri nadaljnjem delu.

Marinka Trdina

Sodelavcem in sodelavkam Termoplastike ter sindikalni organizaciji se ob odhodu v pokoj zahvaljujem za lepi darili, ki mi bosta drag spomin na prijetne ure, preživete med vami, in za želje zdravja ter dobrega počutja.

Justina Prestor

Sodelavcem v TOZD ERO, predvsem sodelavkam z linije rotorja in statorja, ter sindikatu se lepo zahvaljujem za lepa darila in zadovoljstvo pri delu.

Francka Šmid

Večja varnost obratovanja silosov

Po večletnem sodelovanju med TOZD Tovarna merilnih naprav in Poslovnim združenjem proizvajalcev živalske krme Krmiva iz Zagreba, oz. njenim servisom iz Osijeka, je bila pred kratkim izvedena prva večja realizacija.

Gre za napravo z imenom TAHOMETRSKA ZAŠČITA NX 040, ki se vključuje v sistem nadziranja pri obratovanju silosov.

Obratovanje silosov, ki je zdaj ob žetvi še posebej aktivno, je pogojeno z vrsto nadzorov: količina, transport, vlaga, temperatura... Tahometrsko zaščita nadzira vertikalni transport ob celicah silosa v t.im. elevatorjih. To so pločevinski jaski, v katerih navpično teče gumijasti trak s pločevinastimi posodami. Posode spodaj zajemajo material, to je žito ali drug nasuti material in ga nosijo nad celice silosa ter ga stresajo na trakove za horizontalni transport, le-ta pa razporeja material po posameznih celicah silosa.

Pri vertikalnem transportu v elevatorjih se pojavlja ena od največjih nevarnosti — eksplozija. Največja tovrstna nesreča pri nas se je zgodila 1976 v Pančevu, ki je terjala tri smrtno žrtve in veliko materialno škodo. Nevarna situacija nastane zaradi eksplozivne mešanice prahu, zraka in izparin žita v jasku elevatorja, ki jo lahko iskre vžgejo. Eksplozija se širi od mesta nastanka po vodoravnih transportnih jaskih po celotnem silosu in deluje dobesedno kot bomba.

Za nastanek isker sta dve možnosti: statična elektrika in nenapet gumijasti trak, ki s kovinskimi posodami udarja ob kovinske stene jaska elevatorja. Statistično elektriko je možno dokaj preprosto odvajati, medtem, ko je napetost traku in njegov miren tek potrebno stalno nadzorovati in zelo hitro ukrepati, za kar pa človek ni vedno zanesljiv. Napenjanje

traku je v nekih mejah mehanično avtomatizirano, vendar je možno, da se ob velikih obremenitvah, povišani temperaturi, slabši kakovosti traku, staranja traku, le-ta prekomerno raztegne in pri tem prične sprva nemirno teči, kar ima že lahko za posledico iskre, kasneje pa prične spodrsavati ali se celo ustavi na zgornjem gonilnem bobnu. Nadaljevanje tega stanja je pregretje, vžig in raztrganje traku, ki ima v jasku višine od 30 do 60 m skoraj vedno za posledico večjo materialno škodo, tudi če ne pride do eksplozije.

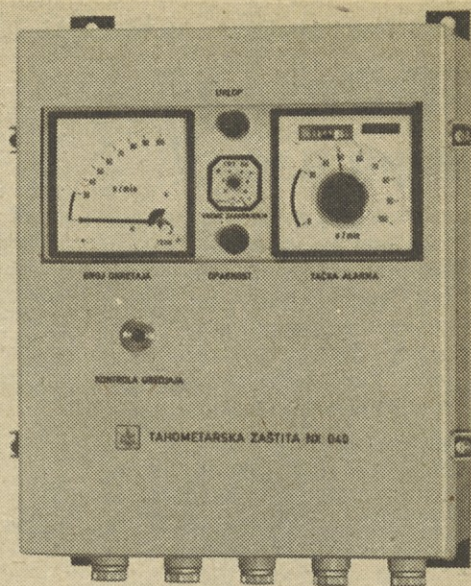
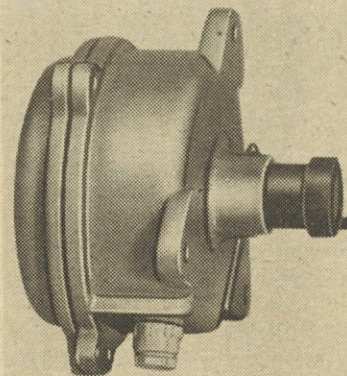
Princip varovanja s tahometrsko zaščito NX 040 je v nadzoru konstantnega števila vrtljajev na spodnjem napenjalnem bobnu. Nadzor izhaja iz predpostavke, da mora imeti napenjalni boben v normalnih pogojih obratovanja stalno enako število vrtljajev. Odstopanje števila vrtljajev od normalnih pa pomeni alarmno situacijo. Poseben tahometrski senzor „sporoča“ v centralni komandni prostor stanje za vsak elevator posebej. Če pride do nepravilnosti, opozori upravljalca akustični signal na nevarno situacijo. Svetlobni signal na shemi celotnega silosa pa mu pokaže, kje je nevarna situacija.

V kolikor upravljalet ne bi ukrepal v določenem vnaprej izbranem času, n. pr. 30 sek. avtomatika izklopi pogon elevatorja, ustavi trak, in s tem prepreči nastanek škode.

Osnovno idejo za napravo je podal DO KRMIVA, tehnična realizacija in projekt naprave pa je plod sodelavcev iz Merilnih naprav in je popolnoma domače izvedbe, z domačim materialom in kot tak patentno zaščiteno. Vgraditev zaščite je enostavna in delovanje zanesljivo. S tem zaščitnim sistemom je nevarnost eksplozije zmanjšana na najmanjšo možno mero, kot to zahteva tudi Zakon o varstvu pri delu.

Za napravo je po vsej Jugoslaviji med uporabniki silosov veliko zanimanja in nestrpnega čakanja. Propagandno informativno dejavnost že dve leti uspešno opravlja KRMIVA. Na žalost smo v ISKRI z dobavo 6 mesecev zakasnil, tako da KRMIVI, kot montažerju, ne bo uspelo pravočasno montirati vseh varnostnih naprav za varno spravilo letošnje žetve. Vendar je pred nami še obdobje sušenja žita, kar pomeni tudi intenziven transport znotraj silosa. Do prihodnje žetve pa naj bi bili v glavnem vsi silosi opremljeni s to zaščitno avtomatiko.

B.D.

INDUSTRIJA ELEMENTOV ZA ELEKTRONIKO, LJUBLJANA

Delavski svet o poslovanju in samoupravljanju

S seje delavskega sveta IEZE.

Delavski svet Delovne organizacije IEZE je imel zadnjo sejo pred letnimi dopusti 12. julija letos. Na dnevnem redu je bila ocena poslovanja v letošnjem prvem polletju, osnutek srednjeročnega načrta za srednjeročno obdobje 1981 — 85 in samoupravno gibanje v delovni organizaciji, samoupravi in izvajanje načel Zakona o združenem delu v življenju.

O poslovanju v 1. polletju je podal oceno najprej glavni direktor Gojmir Blenkuš, za njim pa direktor ekonomske — finančnega področja Jože Šurc. Proizvodnja in ekonomika sta bili visoko nad lanskimi rezultati. Vendar številke kažejo, da bi bilo lahko še bolje. Tako so dvignili fizični obseg proizvodnje za 36 % nasproti enakega obdobja lani, celotni dohodek za 41 %, dvignili so produktivnost za 28 % in povečali izvoz za 25 %.

Vendar letnemu načrtu še ne sledijo, saj so dosegli v proizvodnji le 42 % letnega načrta in izvozili v 1. polletju le 39 % načrtovanih količin. Zato so poslovodni organi predlagali in delavski svet je sprejel več sklepov, da je treba posvetiti vso pozornost izvozu, ker bo sicer ogrožena tudi izvedba načrta investicij.

Seveda pa niso poslovni uspehi v vseh TOZD enaki. Najbolje so se odrezali v TOZD Magneti, kjer so že konec maja dosegli program proizvodnje za 1. polletje. Seveda so ga v juniju mo-

TOZD ELEKTROLITSKI KONDENZATORJI MOKRONOG

Sindikrat kljub poletju dela

Sindikrat je v mokroniških Elektrolitskih kondenzatorjih tudi sicer zelo živahen. Letos pa so uspeli prvič organizirati dostopno letovanje vsem delavcem, zlasti tistim iz neposredne proizvodnje. Tudi v sindikalnih skupinah so živahni.

Precej javnih razprav so letos opravili v sindikalnih skupinah, ki so kar lepo zaživele, čeprav še ni vse tako, kot bi želeli. Zlasti so bili živahni ob razpravi o zaključnem računu. Tega so bili zelo veseli, pravi predsednik

Janko Novak, predsednik OO sindikata v TOZD Elektroliti.

čno presegli in temu ustrezen je bil tudi finančni rezultat.

Delavski svet je ugotovil, da so v prvih šestih mesecih v IEZE razdelili preveč osebnih dohodkov. Dviganje je bilo nesorazmerno s proizvodnimi in ekonomskimi rezultati. Zato je delavski svet sprejel sklep, naj strokovna služba v DSSSS naredi analizo, kako se v posameznih TOZD držijo samoupravnih sporazumov o delitvi OD. Zlasti bo potrebno poiskati tiste TOZD, kjer so dvigali osebne dohodke brez osnov v proizvodnih uspehih in proti kriterijem, ki so jih za delitev dohodka sami sprejeli.

Delavski svet je naročil strokovnim službam DSSSS, naj naredijo tudi konkretne predloge za izboljšanje stanja v TOZD Uporovni elementi v Šentjerneju in v TOZD Keramika. Obe ti tovarni sta namreč že dlje na robu rentabilnosti, ali včasih celo „pod črto“.

Med razpravo o osnutku srednjeročnega načrta za obdobje 1981 — 85 so ugotovili, da tečejo priprave po TOZD in na ravni DO po načrtu.

Lahko se bodo lotili priprave osnutka, ko bodo dobili kriterije širše skupnosti — občin, republike in regij. O uresničevanju Zakona o združenem delu je delavski svet ugotovil, da delo v praksi dobro napreduje. Sprejeti so potrebni akti in tudi večjih odklonov ni bilo. Seveda pa stanje ni idealno, saj bo treba še mnogo truda posvetiti izobraževanju in spreminjanju miselnosti. Zakon in z njim samoupravna zakonodaja zahteva novo miselnost in nenehno rast zavesti in z njo spremembe in dopolnitve v samoupravnih aktih delovne organizacije.

KF

INDUSTRIJA IZDELKOV ZA ŠIROKO POTROŠNJO

TOZD ELEKTROMOTORJI ŽELEZNIKI

Uspešno poslovanje v polovici leta

Direktor TOZD Elektromotorji, Tone Rakovec, vodja kadrovske službe Janez Skok in vodja plana in analize Lojze Magušar, so nam o poslovanju njihove temeljne organizacije v prvem polletju povedali naslednje:

„Ob upoštevanju, da je naš plan za letošnje leto zastavljen dokaj ambiciozno, smo lahko kljub rahlemu zaostajanju v izvajanju tega plana dokaj zadovoljni.“

Količinski plan za letošnje leto, ki je predvideval povečanje za 25 % glede na leto 1978, smo uresničili z 99,1 %, načrtovano vrednostno povečanje za 26,6 % pa smo dosegli 95,5 %.

Prodaja se je v tem času gibala po planu, saj zalog nimamo, v drugem četrtletju pa se je ugodno povečal tudi čisti izvoz, ki je v prvih treh mesecih nekoliko zaostajal tako, da smo do polletja že uresničili 50 % planirane vrednosti in s tem tudi dosegli plan.

Nekaj več težav imamo s kadri. Predvidevali smo 831 zaposlenih, vendar nam je neprestano primanjkovalo približno 20 delavcev tako, da smo morali do skrajnosti izkoristiti

rezerve. Izpadi zaradi bolniških izostankov, ki so bili v tem polletju precej nad predvidenimi, so nam ta problem še otežili. Pomagamo si s 35 praktikanti in z 31 srednješolci, ki jih zaposlimo v času naših dopustov v proizvodnji sestavnih delov in montaže.

Ker v Železnikih ni več delovne sile, je tovarna prisiljena povečevati proizvodnjo z modernizacijo strojnega parka, ta pa seveda zahteva kvalitetnejšo kadrovsko strukturo. Imamo 51 štipendistov, 55 naših delavcev pa se izobražuje ob delu. Letos bomo tako lahko že zaposlili 5 delavcev z visoko šolo, 3 s srednjo in 6 s poklicno.

Drugi problem je izpad zaradi slabe, ali nepravčasne dobave materiala — predvsem pločevine z Jesenic, ki nam povzroča vsega povzroča zaradi svoje nezadovoljive kvalitete veliko problemov in velik izmet, kar predstavlja velik strošek v materialnem poslovanju.

Za drugo polletje pa predvidevamo, da bomo dosegli sprejeti dinamični plan, za kar so tudi dane vse možnosti.“

Boris Čerin

TOZD ANTENE VRHNIKA

V polletju dosegli načrtovano

O poslovanju TOZD Sprejemniki nam je spregovoril direktor te temeljne organizacije, Viktor Mramor:

„Poslovanje v prvem polletju lahko ocenimo kot pozitivno. Bilo je celo nekoliko boljše od lanskega leta, da bo celo nekaj ostanka dohodka.“

Proizvodni plan smo dosegli in s tem tudi povečanje za cca 25 % glede na leto poprej.

Največ težav smo v tem času imeli zaradi pomanjkanja deviznih sredstev za nabavo uvoznih materialov, vendar smo z dodatnimi naporji ta problem le zadovoljivo rešili. Prav tako nam je povzročalo težave pomanjkanje domačega materiala in povečanje cen surovinam, kar je še posebno breme, saj naše cene ne sledijo le-tem.

Zaradi nevarnosti izpadov moramo tudi imeti večje zaloge materialov — to pa seveda pomeni večjo vezavo obratnih sredstev.

Imamo še velike probleme zaradi pomanjkanja delovnih in skladiščnih prostorov. Proizvodnja že teče tako utesnjeno, da je že prizadeta produktivnost in bomo zato morali nujno pridobiti nekaj prostorov.

Prodaja je potekala v glavnem dobro, prav tako pa smo letos tudi prvič dosegli vidnejši izvoz na konvertno področje. Letos bomo izvozili za cca. 400.000 mark UKV in TV anten, prizadevamo pa si, da bi naš izvoz še povečali.

Omenil bi še, da nas spremljajo tudi kadrovske problemi, saj nam redno primanjkuje strojnih tehnikov, elektrotehnikov, tehnologov in orodjarjev.

Vendar pa kljub vsem navedenim težavam in ob upoštevanju še dodatnega porasta stroškov, računamo, da bomo načrt dosegali še naprej.“

Boris Čerin

ISKRA — Industrija širokopotrošnih izdelkov TOZD PRODAJA Ljubljana

Odbor za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge

1. REFERENCA PRODAJE ZA REZERVNE DELE 2. SKLADIŠČENEGA MANIPULANTA

POGOJI ZA SPREJEM:

pod 1: srednja izobrazba ekonomske ali tehnične smeri in tri leta delovnih izkušenj, zahteva se tudi znanje strojepisja

pod 2: dokončana osnovna šola in zaželeno izkušnje pri skladiščnem delu Pod 1 je delo v Ljubljani, Trg Revolucije 3.

Pod 2 je delo v Ljubljani, Javna skladišča, Šmartinska 152.

Od kandidatov zahtevamo tromesečno poskusno opravljanje delovnih nalog.

Prijava sprejemamo na naslov: Iskra — Industrija širokopotrošnih izdelkov, n.sol.o., Škofja Loka, Titov trg 3/a — Kadrovska služba.

V Mokronogu vse po načrtih

Prvo polletje so v TOZD Elektrolitski kondenzatorji v Mokronogu zaključili zelo uspešno. Čeprav je bilo nekaj težav z uvozom repromateriala, jim je uspelo doseči zastavljene načrte. Tudi težko pričakovana gradnja je stekla te dni.

Program proizvodnje so dosegli v 1. polletju z okrog 50 %, čeprav so ga od lani precej povečali. Zadovoljni pa so tudi z ekonomičnim poslovanjem, saj je bil dohodek nad načrtovanjem. Sicer so se stroški poslovanja precej povišali, tudi nad predvidevanji, vendar je ostanek dohodka zaradi vsestranskega prizadevanja kolektiva in višje storilnosti, zelo dober.

Žal pa so z osebnimi dohodki čisto na repu IEZE in tudi v Iskre. Tu bo treba narediti še kaj, za stimulacijo delovne storilnosti. Sicer OD regulirajo z višino točke, po mesečnem doseganju fizičnega obsega proizvodnje in finančnim učinkom, videti pa je, da ta mehanizem ne deluje najbolje, saj bi morali biti prejemki sorazmerni z uspehom pravzaprav večji.

Sicer pa se v Mokronogu pohvalijo z dobrim trgovanjem doma in v tujini. Lahko in dobro so prodali vse kar so naredili. Žal pa so imeli z uvozom nujno potrebnega materiala precej težav. Le-te so krive tudi za precejšnje zaloge repromateriala. Naročijo in

Oddelak „meritve“ v mokronoških Elektrolitih.

uvozijo kadar morejo, čeprav bi bilo mnogo bolj ekonomično enakomerno nabavljati surovine sproti. Tudi tu bo treba še marsikaj ukreniti, saj ne more ostati pri kampanjskem uvozu kontingentov. Tako kopičene zaloge veže vse preveč sredstev, ki bi jih kot obratna sredstva lahko koristno porabili drugod.

Tudi gradnja nove tovarne bo tekla po načrtu. Do jeseni bo pod streho, novembra bodo končali napeljavo centralne kurjave tako, da bodo lahko pozimi končali vsa notranja montažna dela. Takoj spomladi bodo končali še zadnja zunanja dela in asfaltirali parkirišča. Okolico pa bodo, kot so se dogovorili, uredili sami člani kolektiva. Vsa gradbena dela pa opravlja gradbeno podjetje iz Grosuplja.

KF

Vtisi z razstave Achema '79

Kemija, fizika in kemijska tehnologija so nerazdružljive spremljevalke proizvodnje elektronskih sestavnih delov in naprav. Na drugi strani pa elektronika vedno bolj prodira v kemijsko industrijo, posebno zadnje čase, ko si ne moremo zamisliti sodobne optimizacije in avtomatizacije kemijskih procesov brez uporabe procesnih računalnikov, vključno z mikroprocesorji in mikro-računalniki. Zato je razumljivo, da so se naši delavci iz različnih Iskrinih kolektivov udeležili pomembne razstave za kemijsko opremo in evropskega srečanja za kemijsko tehniko Achema 79.

Ta prireditve, ki jo organizirajo v tri-letnih presledkih že devetnajstič po vrsti, omogoča kemijskemu tehnologu vpogled v zadnje stanje razvoja materialov, opreme in postopkov za kemijske procese. Razstava, ki pomeni obenem tudi vrhunsko evropsko srečanje za kemijsko tehnologijo, ima že tradicionalno mesto v Frankfurtu ob Maini in je bila odprta od 17. do 23. junija t. l.

Hkrati z razstavo se vedno vrstijo strokovna predavanja, kolokviji, ogledi tovarn, občni zbori strokovnih društev, podelitev častih priznanj za raziskovalne uspehe itd. Prireditve so sicer po nazivu evropske, imajo pa udeležbo vseh kontinentov in so pomembne v svetovnem merilu. Prireditve so obiskale tudi večje skupine strokovnjakov iz ZDA, Japonske, LR Kitajske in iz drugih dežel, seveda pa tudi iz evropskih dežel (iz Jugoslavije nekaj sto strokovnjakov).

Achema je bila vedno in tako tudi letos odraz aktualne svetovne gospodarske problematike, povezane s kemijsko znanostjo in industrijo. To se je odražalo v obravnavani tematiki na plenarnih predavanjih, na primer o sodobni tehnologiji izkoriščanja premoga, možnosti uporabe vodika v energetskem gospodarstvu, izkoriščanju sončne energije in o varni uporabi jedrskih goriv, če omenim samo teme povezane z nadomeščanjem zemeljskega olja z novimi viri energije.

Plenarna predavanja so obravnavala tudi druga pereča vprašanja današnjega industrijskega sveta, kot je na primer zaščita okolja in recikliranje surovin, izkoriščanje morja kot izvora surovin (v morju so, sicer v velikem razredčenju, prisotni vsi kemijski elementi) in energije, ob istočasnem ohranjanju morja kot življenjskega prostora, dalje vprašanje varnosti v kemijski tehniki in končno tudi vprašanje prenosa tehnologije in povezave z deželami v razvoju.

Pri vsem tem je treba upoštevati, da je za ZR Nemčijo kemijska industrija z okoli 88,5 Mrd DM letnega prihodka eden močnih stebrov nemške zunanje trgovine. To prihaja do izraza že ob otvoritvi prireditve Achema, ki ji posvete vladne institucije in osebe posebno pozornost. Zaradi družbeno pomembne problematike, ki jo obravnavajo prej omenjena plenarna predavanja, pa nastopajo kot govorniki tudi predstavniki pomembnih javnih institucij, na primer za zaščito okolja, za raziskavo uporabe zdravju škodljivih surovin itd.

Stremljenje za boljše povezavo z deželami v razvoju je prišlo do izraza tudi v organizaciji predavanj o konkretnih vprašanjih prenosa tehnologije, prilagojene za dežele v razvoju, sodelovanju z UNIDO (organizacija ZN za industrijski razvoj), in vabiti strokovnjakov iz iz dežel v razvoju na prireditve Achema. Cenili so, da je obiskalo razstavo preko tisoč strokovnjakov iz dežel v razvoju.

Poleg plenarnih predavanj so obiskovalci lahko izkoristili možnost poslušanja okoli 350 informacijskih referatov preko 600 referentov iz 27 držav. Za mene so bila posebej interesantna predavanja o uporabi mikroprocesorjev in mikro-računalnikov in o avtomatizaciji laboratorijskih meritev in kemijskih procesov. Na ta vprašanja se bom kasneje še posebej povrnil.

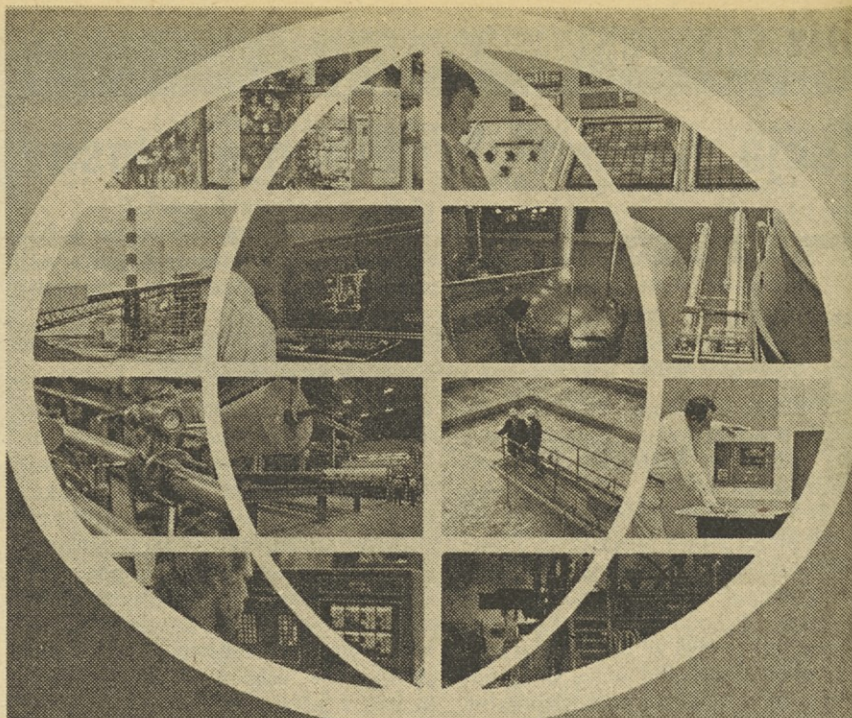
Vsak prijavljeni obiskovalec je dobil na razpolago obilico strokovnih podatkov: najobsežnejši material o novih dosežkih evropskih institutov, ki delajo na procesni tehnologiji v obdobju treh let po zadnji Achemi, in pregled proizvodnje opreme za kemijsko tehnologijo je bil zbran v treh knjigah s preko 2000 strani; pripravljena je bila posebna publikacija o zaščiti okolja, izdali so 8 zvezkov prikazov novih dosežkov, izdali so tudi 700 strani obsegač katalog razstave in tako naprej. Letos so vpeljali tudi informacijski sistem Ariadne, s katerim je bilo moč na osnovi 7000 gesel iz kemijske tehnike in 500 gesel iz področja zaščite okolja dobiti podatke o razstavljenih izdelkih in celo predlog optimalne poti za ogled stojnic.

Kot sem že omenil je imel sektor zaščite okolja pomemben poudarek na razstavi ter je prikazovalo svoje izdelke za ohranjanje čistosti ozračja, vode, odstranjevanje odpadkov, za meritve onesčiščenja okolja in za ustrezno kontrolo procesov okoli 500 razstavljalcev.

Razstava je zavzela celoten razpoložljiv prostor frankfurtskega razstavišča (neto 100.000 m² v halah in 5.000 m² na prostem), razstavljal pa je preko 2.300 razstavljalcev iz 27 dežel (31 % izven ZR Nemčije). Iz Jugoslavije je razstavljala samo delovna organizacija Prva Iskra, Barič in sicer razne armature in specialne ventile.

Za Achemo je značilna sistematična delitev razstavljenih izdelkov po skupinah v

Skico trase letošnjega VIII. avtorallva Iskre danes objavljamo predvsem predvsem zato, da kdo izmed interesentov ne bi pozabil, da bo ta naša vsakoletna prireditev 9. septembra!

posebnih halah n. pr. za procesno kemijsko tehniko, laboratorijsko tehniko, merilno-regulacijsko tehniko in avtomatizacijo, materialoznanstvo, za jedrsko tehniko, zaščito okolja, raziskave in inovacije ter pouk in literaturo.

Za nas iz Iskre so bila najbolj zanimiva področja razstave laboratorijska tehnika in oprema (18.500 m²), tehnika materialov (11.000 m²), raziskave in inovacije (900 m²), merilna, regulacijska tehnika in avtomatizacija (10.700 m²) in seveda tudi veliko področje kemijske procesne opreme, od opreme za termične in mehanske postopke, pomožne opreme in pomožnih sredstev do delovne zaščite in načrtovanja procesov (skupaj 58.000 m²).

Seveda ni moč na tako veliki razstavi v omejenem času, če hočeš potipati utrip napredka, hkrati biti še na strokovnih predavanjih in si morda še ogledati kak inštitut. Posebej me je zanimalo stanje uporabe merilne, regulacijske in avtomatizacijske tehnike v kemijski industriji, saj sem že leta 1973, ko sem bil zadnjič na Achemi, videl, kako si je naša elektronska industrija tržišče za svoje izdelke v kemijski in procesni industriji. Zato vidiš poleg specialistov za merilno in regulacijsko opremo v kemijski industriji tudi večino evropskih gigantov elektrotehnike in elektronike (Philips, Siemens, Brown Boveri, AEG-Telefunken), pa tudi velike ameriške firme (Hewlett-Packard, Texas Instruments itd.). Od specializiranih firm za merilno instrumentacijo so bili seveda na razstavi (Rohde & Schwarz, Beckman, Foxboro, Landis & Gyr, Bell & Howell). Tudi naš poslovni partner Danfos je bil tam z novim merilnim pretvornikom za pritisk in temperaturo ter novim frekvenčnim pretvornikom.

Digitalni prikaz na tem področju uporabe nadomešča analogne kazalnike. Pojavljajo se nove vrste senzorjev (za meritve temperature namesto termoelementov tudi NTC senzorji, za meritve pritiska piezoporovni senzorji). Firma Polytec iz Wardbrona je prikazala uporabo laserja za meritve hitrosti pretokov. Specializirane firme za določene vrste meritev so prešle na posodobitve z mikro-računalniki (n. pr. Rota za meritve viskoznosti).

„Veliki“ nudijo računalniške sisteme za avtomatizacijo, ki se dajo elastično prilagoditi zahtevam. Povsod postaja važna podnubda softwarea z bankami podatkov. Poseben „šlager“ in seveda odraz novih tehnoloških možnosti je uporaba mikroprocesorjev na osnovi LSI tehnologije.

Tudi v strokovnih predavanjih je bilo vprašanje uporabe mikroprocesorjev in mikro-računalnikov kot pripomočka za avtomatizacijo posvečeno kar precej poudarka. Še posebej je bilo zame zanimivo predavanje o mikroelektroniki v merilni in procesni tehniki ter o njenih ciljih in možnostih uporabe. Poudarjeno je bilo, da mikroelektronika zagotavlja nadaljnji napredek dosedanjega razvoja merilne in procesne tehnike, s povečano natančnostjo, zanesljivostjo in operativnostjo. Mikroelektronika pa omogoča s svojo cenenostjo tudi izkoriščanje znanih fizikalno-kemijskih pojavov za meritve v procesni tehnologiji.

Procesna tehnika se danes hitreje spreminja zaradi ekonomskih nujnosti (močnejša konkurenca, ki narekuje znižanje stroškov gradnje tehnoloških sistemov brez vmesnih rezerviranj in skladiščenj, njihovo optimalno obratovanje in prilagodljivost tržnim razmeram, delovanje brez okvar itd.), družbenih zahtev (ki silijo v večjo varnost obratovanja, v manjše onesčiščenje okolja in v bolj humane delovne pogoje), zaradi tehnološkega napredka, ki zahteva posebno pri kritičnih procesih ustrezno procesno avtomatizacijo ter končno zaradi spremenjenega položaja industrijskih dežel v odnosu na dežele v razvoju — dobaviteljce strateških surovin — kar postaja bistven dejavnik življenja industrijskih dežel. Vse to je močan izziv k avtomatizaciji procesov, pri čemer daje uporaba mikroelektronike nove možnosti in povsem novo dimenzijo celotnemu kompleksu avtomatizacije procesov.

Med laboratorijsko opremo me je posebej zanimala vakuumsko oprema, ki pa jo

seveda nudijo tudi kot proizvodno opremo. Ker je to oprema, ki je tipična za procesno tehniko, pa sega proizvodni program proizvajalcev vakuumsko opreme v veliko širino, predvsem v elektroniko. Na primer firma Leybold Heraeus je prikazala zares pomembno širino svojih izdelkov in novih poslovnih področij, denimo laserski mikrosondni masni analizator, nove avtomate za analitiko, programirne mikroprocesorske sisteme za krmiljenje in avtomatizacijo strojev, naprav in procesov. Leybold Heraeus že nudi sistem avtomatizacije procesov z direktnim vhom v diagrame grafičnih funkcij (tako da uporabniku ni več potrebno obvladane programskih jezikov), kar omogoča direktno dobljanje, preverjanje in dokumentiranje rezultatov brez tolmačenja iz programskega jezika.

Mnogo je bilo ponudnikov opreme za tehtanje in doziranje, ki jo vedno bolj dopolnjujejo z mikro-računalniki. Zdi se mi, da je na tem področju za Iskra, ki že proizvaja tehtalne sisteme, precej možnosti, ki jih proizvaja Iskra, smo videli n. pr. velik asortiman pH metrov (pri čemer streme posebej za dobro mehansko zaščito steklenih elektrod, na primer z epoksidnim plaščem), opremo, ki jo na primer proizvajajo v Semiču (za avtomatsko doziranje epoksidnih smol s pomočjo mikroprocesorja), merilno in analitsko instrumentacijo, ki jo proizvajajo v Horjulu in Otočah, skratka mnogo izdelkov, ki so v programu Iskre oziroma bi jih lahko Iskra proizvajala za kemijsko in drugo procesno industrijo.

Seveda tudi na taki prireditvi, kot je Achema, človek ne more iz svoje kože in skuša primerjati področja, s katerimi se ukvarja, s stanjem v tujini. Ker pa je to verjetno tudi splošno zanimivo, navajam nekaj podatkov, ki jih je nudila Achema, o pospeševanju tehničnega razvoja, inovacij, uvajanju novih tehnologij in proizvodov, o pogodbenih raziskavah za industrijo in o sodelovanju industrijskih raziskovalnih zmogljivosti v programih zvezne vlade.

Vsi ti programi in akcije so sistematično usmerjeni s strani ustreznih ministrstev nemške zvezne vlade. Prizadevanja vodi geslo, da z novimi izdelki in postopki omogočajo osvajanje novih tržišč in novih delovnih mest ter obenem življenje bolj humanizirajo. Posebno mesto pri tem imajo programi velikih raziskovalnih ustanov (12 institucij s ca 16.000 zaposlenimi), ki obsegajo 10 raziskovalnih tematik: energitika, izkoriščanje morja (surovine, računalništvo, telekomunikacije) sestavni deli (pri tem sodelujejo iz industrije AEG, Standard Electric Lorenz, Siemens, Bosch in IBM), ključne tehnologije, vesolje, zdravstvo (prehana) okolje, transportni in prometni sistemi, jedrske osnovne raziskave in splošne raziskave. V obdobju 1976 do 1981 je bilo po predračunu zvezne vlade za te raziskave predvideno financiranje v znesku 6.848 mio DM (od tega v letu 1978 1.329 mio DM). Seveda pa industrija veliko večino industrijskih usmerjenih raziskav sama financira in vlaga velika sredstva.

Tudi Achema 79 je pokazala interdisciplinarnost sodobnih tehnoloških prizadevanj in usodno ter tesno povezanost kemijske tehnologije, strojništva, fizike, metalurgije ter elektronike in avtomatizacije. Iskra, ki gradi svojo prihodnost na sodobnem profesionalnem programu, mora vsekakor sproti spremljati razvoj novih materialov in tehnoloških postopkov ter opreme tudi na področju kemijske tehnologije, za kar je vsakokratna Achema idealna priložnost.

Ob vsem kar sem videl menim, da bi morala Iskra v svojih bodočih, v profesionalni o tehniki usmerjenih programih vsekakor tudi računati na vedno širše možnosti plasmaja svojih izdelkov, sistemov in inženiringov na širokem področju kemijske procesne tehnike. Že danes deloma posegamo s svojimi proizvodi v ta sektor uporabe (merilna instrumentacija, tehtalna tehnika, prenos podatkov, avtomatizacija, uporaba mikroprocesorjev in računalnikov, izdelava specialne procesne opreme itd.). Zato bi že zdaj veljalo premisliti, ali ne bi bilo umestno in upravičeno prikazati naše izdelke za uporabo v kemijski tehnologiji in procesni tehniki na naslednji razstavi Achema 82.

M. Sliokan

Dozirna naprava s šestimi elektromehanskimi tehtnicami, ki jih krmili računalniški sistem za procesno vodenje.

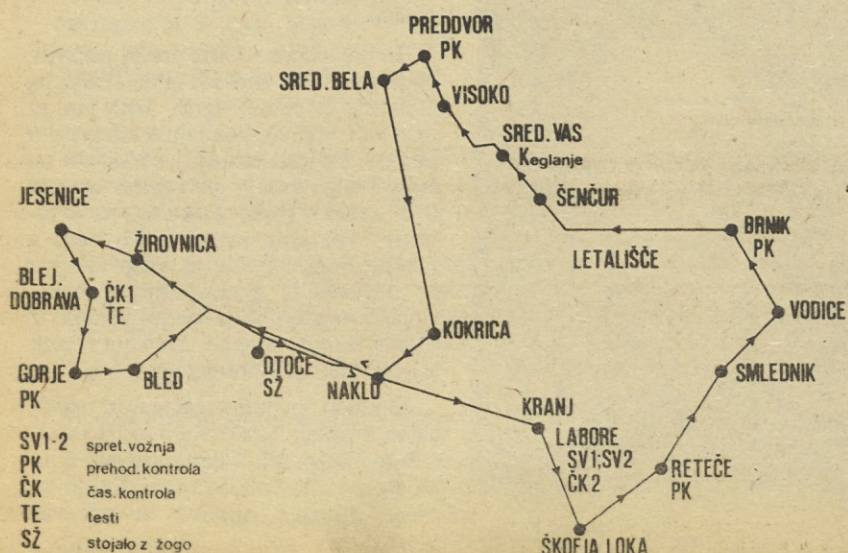

Mladinke so streljale kot pravi vojaki.

Prvo srečanje z radijsko postajo (Obe sliki k članku na 8. strani).

AVTORALLY ISKRA 1979

»Naša izpoved«

Literarna skupina kranjske Iskre je tudi letos počastila dan borcev in Iskrin praznik z izborom pesmi in proznih sestavkov, ki so izšli v knjižici pod naslovom „Naša izpoved“. Zbornik je na pobudo literatov samih izdala Kulturna komisija sindikalne konference Elektromehanike.

Pesniki in pisatelji našega literarnega kroga so amaterji; njihovo amaterstvo je posledica želje po izpovedi, zato sta takšni poezija in proza še posebej dragoceni. Njuni ustvarjalci so delavci različnih poklicev – inženirji, tehniki, skladiščniki, kontrolorji, vsi pa se navdušujejo za nekaj, kar ni v neposredni zvezi z njihovim delom; za nekaj, kar je neoprijemljivo, vendar otipljivo, vsebinsko.

Ti naši animatorji kulturnega življenja niso začetniki, saj so že krepko zaorali v literarno ledino. Zavedajo se svojega odgovornega poslanstva, zato svojo naravno nadarjenost ter ustvarjalno vnetost oblikujejo pod vodstvom mentorjev in strokovnih sodelavcev, predvsem pod vodstvom prof. Francea Pibernika.

Kdo so ti naši literati?

Franc Rado Pavčič – dipl. ing., predavatelj na tehniški šoli Šolskega centra Iskra – upesnjuje predvsem svoje misli in občutke, doživlja; zelo rad uporablja tudi prispodobe iz narave, v katere projicira probleme človekove psihe. Pesimizem in optimizem se v njegovih pesmih prekrivata, dopolnjujeta in tako ublažujeta prenapet konec. Pesnikova zrelost se kaže v precej samostojni pesemski obliki, stilu in motivih.

Jože Puklavac – Pril – planer v TOZD TEA – je eden najuspešnejših ustvarjalcev iskrškega literarnega kroga. V svojih pesmih opisuje različna razpoloženja, razmišlja in razglablja, v hudomušnih pesmih in zbadljivkah pa satirično in ironično napada človekove slabosti. Sicer je pesnik veselega značaja in med vsemi ustvarjalci za preprostega bralca še najbolj razumljiv in sprejemljiv. Njegovo duhovitost in ustvarjalno zavzetost je čutiti predvsem v pesmih, napisanih v domačem prileškem narečju.

Alojz Jelovčan – mojster v TOZD Števec – piše le priložnostno, zato je njegova poezija izrazito prigodniškega značaja.

Adolf Ažman – mojster v produkciji delov TOZD TEA – je pesnik in pisec krajših proznih besedil, v katerih opisuje probleme in težave, ki jih

drugi kot take ne občutijo in jih zato ne rešujejo. Je izredno občutljiv in kritičen, od tod tudi ironija ali celo fantastika v njegovih delih.

Marjan Štancar – Monos – kontrolor v TOZD Števec – se je kot pesnik uveljavil tudi zunaj delovne organizacije, izpoveduje se že v deloma ekspresionističnem slogu, tipične zanj so zvrne prispodobe in zanos, ki veje iz njegovih verzov. Njegove pesmi bi lahko imenovali kar pesmi spoznavanja in sklepanja.

Marjan Koželj – asistent razvijalec v tehničnem razvoju TOZD TEA – je mlad pesnik, na začetku svoje ustvarjalne poti. V stilu in motivih se še oblikuje.

Dušan Škerk – samostojni kontrolor v TOZD TEA – se v zborniku prvič predstavlja tudi s kratko prozo. V svojih pesmih in sestavkih je nežna, otožna, vendar odločna. Žalost in trpljenje rada izraža v prispodobah iz narave.

Staša Vuković Krpan – knjigovodja v saldakontih v Delovni skupnosti skupnih služb – je začela pisati že v ranih otroških letih, ko je začutila potrebo po izpovedi in zaupanju. Njena priljubljena tema je minljivost, nehanje vsega, tudi ljubezni. Sicer pa se občutljiva ženska nprava odraža v vseh njenih pesmih.

Preostala sta še dva precej samosvoja pesnika, Stane Nič – kontrolor v TOZD Števec in Miha Štefe – skladiščnik v TOZD TEA. Prvi v svojih pesmih razmišlja o življenju in smrti. Iz pesmi v pesem se pretaka nekakšno patetično razpoloženje, slutnja smrti je domala povsod prisotna. Miha Štefe je avtor revolucionarnih pesmi, po naravi pa impresionist, kajti zelo rad upesnjuje trenutne vtise in človekova doživljanja teh vtisov. Osnovni motiv pri njem je problem človekovega obstoja.

Res je, da je med avtorji precej opazen kvaliteten razpon, vendar so mnogi še mladi in na začetku svoje ustvarjalne poti. Prepričana sem, da bomo tudi sodelavci pripomogli k njihovemu razvoju, če bomo kdaj pa kdaj vzeli Našo izpoved v roke in prebrali vrstico ali verz, primerno našemu razpoloženju. Tako bodo naši literati spoznali, da so s knjižico dosegli svoj namen in bodo še vztrajnejši v nadaljnjem pisateljevanju in pesnikovanju.

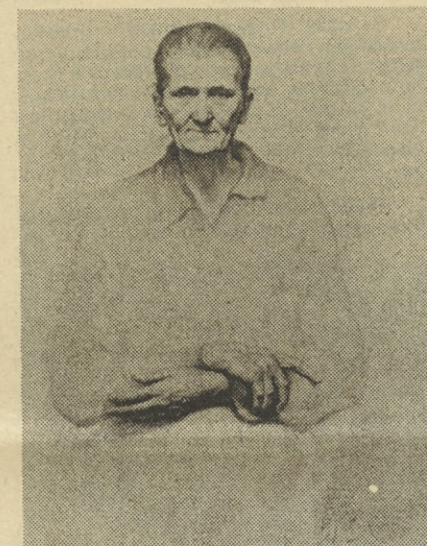
Naj končam z mislijo enega izmed literatov: „Poezija je lahko še tako bobneča in grmeča, če pa nima odmeva, je zgrešila svoj cilj.“

Eli Križnar

Jakčevih osemdeset let

Čeprav sem bil s slikarjem Jakcem že mnogokrat skupaj, tako pri njemu doma kot v kavarni ali kaki kulturniški družini, pa tudi objavil sem nekaj razgovorov z njim, mi je vendar ta-le razgovor z njim ob njegovi osemdesetletnici in na predvečer otvoritve njegove retrospektive v Likovnem razstavišču v Rihard Jakopič v Ljubljani še posebej pri srcu in ljub. In to iz več razlogov. Predvsem zato, ker še nisem doslej nikoli mogel tako prislunhati mojstrovemu dialogu z njegovimi lastnimi deli in hkrati pogovoru z mano in tako je od slike do slike, kar 260 jih je na razstavi, slikar obujal svojo retrospektivo življenja, ki je bila v njegovem šestdesetletnem ustvarjalnem delu vsekakor izredno burna, zanimiva in predvsem delavna.

„Kar nekam čudno je doživeti takšno obletnico, kajti vedno si misliš, ali jo bom doživel ali ne. Ko pa jo doživiš in obletnica pride – si kar začuden, kaj vse se dogaja okrog tebe in česar sploh nisi pričakoval. Seveda me takšno slavo na eni strani obremenjuje in utruja, na drugi strani pa so ti v zadoščenje vsa priznanja in najlepši je pač pogled na lastno delo, razstavljeno v tej dvorani. In takšno priznanje, mislim na to-le retrospektivo, ki ga prejmeš v starosti, je dragoceno in občutek imaš, da le ni bilo vse tvoje delo in snovanje zaman, preden se boš poslovil od tega sveta,“ pravi mojster in ljubeče gleda zdaj svoja razstavljena dela, zdaj mene, ki

Božidar Jakac: Portret matere, sepija-1935.

ga poslušam in si v naglici beležim kar stoje mojstrove besede.

„Sicer pa, da veš, pravi resno“ vse moje življenje je bilo en sam delovni dan. Še ponoči, na raznih prireditvah in zabavah, ko so se drugi veselili, sem delal, risal, skiciral in se zato sploh nisem zabaval. Delal sem torej, to lahko mirno zatrdim zdaj, ko so se drugi zabavali in veselili.“

Potem pa se spet povrne v preteklost. V bogato in zanimivo preteklost.

„Včasih so bile kavarne vse nekaj drugega kot danes“, nadaljuje. Veliko smo se sestajali v njih vsi umetniki, od pesnikov do glasbenikov in seveda slikarjev. V njih sem dosti risal, skiciral in še moram dodati, da umetniki takrat nismo bili tako razdvojeni kot danes. Težko smo namreč takrat živeli prav vsi – tako stari kot mladi. Življenjske razmere so bile takrat hude in še danes se mi zdi čudež, kako je takrat Jakopiču uspelo, da je pomagal skoraj vsem v stiski. V sebi je imel silno moč in vse je razdal do zadnjega facka ter se pri tem tolažil, češ, da zanj se bo še vedno našel kje kak dinar. Pa tudi našo generacijo je dobro razumel, njegova veličina pa je bila tudi v tem, da je v nas vse vnašal nenehno človeško sočutje, ki je bistveno potrebno umetnosti. Kajti samo z njim lahko prodrš v človeka. O tem nam najbolj priča zgodovina sama – vprašam te samo, kdo je imel vedno v zgodovini občutek za človeka – pisatelji in slikarji, umetniki. Umetniki so bili tisti, ki so nenehno dregali v živce tiste, ki so pozabljali na sočloveka. Vidiš, tako je,“ je zaključil Jakac in nas povabil, naj si ogledamo razstavljena dela.

Živahno je kljub bergli in visokim letom naravnost mladeniško zakoračil po novih prostorih galerije in se zaustavil najprej pred portretom svoje sestre Pepine v pastelu.

„Bila je edina v družini, ki me je razumela, čeprav je bila osem let sta-

Božidar Jakac: Kozolec, pastel-1978.

rejša od mene. Spominjam se, kako je verjela v moj talent, ko mi je bilo komaj osem let. Bil sem njen edini brat, čeprav je bilo pri hiši šest otrok, sam se bil peti, trije so umrli že v Istri. Samo njej, to ti povem, se moram zahvaliti, da sem postal slikar, ker je verjela vame in mi zaupala.“ Krenili smo dalje. Obstali smo pred enim izmed številnih portretov pisatelja Mirana Jarca.

„Jarc je bil eden mojih največjih in najstarejših prijateljev. Veš, kako sem se seznanil z njim. Predstavil mi ga je naš znani olimpijski zmagovalec Leo Štukelj. In povežala nas je violina. Kaj smo vse takrat sanjari, Jarc, da bo napisal opero po orientalskih motivih, sam pa sem že kar gorel, da bom naredil scenografijo...“

Spet smo se zaustavili. Pred istrskimi motivi, ki jih Jakac izredno ljubi, sajiz Zrenja v Istri izvira rod njegovega očeta.

„Veš, vas mojega očeta ni prav nič od muh. Pravijo, da je bil v njej rojen sam sv. Hieronim. Sicer pa je bil moj oče trd Slovenec. Še danes imam doma očetovo bukvico, v njej pa piše, da smo pri nas doma govorili slovensko in italijansko. Poglej tole sliko,“ in zaustavil smo se pred pastelom hiše v Volpiji. „To-le hišo je sezidal moj ded, rojen 1805. leta. Bil je zidar, graditelj. Sicer pa me na Istro veže še cela vrsta drugih reči, vzemimo samo vas Padno. Tu sem preživel nekaj otroških let, tod so pokopani moji bratje in slovenski verzi, vklesani na spomenik, so ostali nepoškodovani tudi v času fašistične okupacije. Pa še nekaj, v Padni so moje ime vklesali v spominsko ploščo padlih med NOB. Ko sem po vojni obiskal to vas, so bili vaščani začudeni, ker so me videli živega in zdravega. Globoko so bili prepričani, da sem umrl. No, kljub temu imam v Padni kulturni dom, ki nosi moje ime. In nagrobno ploščo,“ doda smehljaje.

Spet smo se pomaknili naprej. Jakac se je zaustavil pred risbo v modri kredi pod naslovom Pismo materi. „To je portret fanta, ki je smrtno zadet padel poleg mene na Pivni. In še nekaj, to je tudi moja prva razstavljena risba iz leta 1918,“ doda resno, kot bi ga za hip prevzeli daljni spomini izpred šestdesetih let.

In spet smo pred njegovo partizansko grafiko. Skice z zasedanja odposlancev slovenskega naroda v Kočevju. Spomni se Kardelja.

„Kardelj me je videl, kako sem med zasedanjem risal. Vprašal sem ga, kakšno partizansko ime naj si nadezam, dovolj konspiracije. Nobenega, mi odgovori. Mi potrebujemo tvoje pravo ime... Saj veš zakaj, mar ne?“ me pogleda in stopi dalje. Stojimo pred skicami za portret maršala Tita, ki ga je Jakac narisal med II. zasedanjem AVNOJ novembra 1943 v Jajcu. „Originalov tukaj ni. So v muzeju AVNOJ v Jajcu in še posebej zaščiteni. Spominjam se, da sem se z maršalom seznanil takoj prvega dne, ko smo prispeli v Jajce. Se več. Zaradi bombardiranja sem kar prvo noč prepal skupaj z njim v tamkajšnjih katombah. In od takrat naprej me z našim predsednikom veže nekaj več kot samo prijateljstvo. Nekaj, česar ni moč izraziti z besedami, nekaj kar je v tem človeku tako velikega in enkratnega, njegov humanizem vojaka.“

Spet smo se zaustavili. Pred nežnimi, skoraj rahlimi pasteli, ki so bili vsi nekam koprenasti, megličasti in nestvarni.

„To so moji prvi pasteli, te vrbe, luč v vejah, drevo iz leta 1920. Tako sem začel slikati in risati, ko so mi raz oči odpadle svinčene, težke koprene vojne in začelo se je zame novo življenje, polno luči, meglje in svetlobe.“

Nasprotje vojne,“ doda. Končana je nekako pot od slike do slike, edinstvena pot, ko imaš za vodnika, tolmača in pripovedovalce samega slikarja, ustvarjalca. In prijetno je loviti njegove besede in miselne utrinke, ki jih je seveda v slikah neprimerno bolj doživeto in umetniško izrazil. Vendar, njegova beseda, njegov dialog z lastnimi slikami in menoj je bil v tem smislu edinstven. Zares, še nikoli se nisem tako pogovarjal s slikarjem. Tako živo, navzoče in konkretno. Tako zanimivo in tudi polno humorja kot njegov komentar ob njegovem portretu Bradača, partizana Pekareka. „To ti je bil posebej. Star in udeleženec kar treh vojn. Prvič se je tepel na strani Burov proti Angležem v Južni Afriki in vojno izgubil. Drugič se je tepel na strani Avstrije v prvi svetovni vojni in izgubil je tudi to vojno. Zdaj sem v tretji vojni, te pa ne bom izgubil, je rekel. In je zares ni,“ se smehljaja Jakac.

Polna slik in spominov končno sedeva. Pripravljenih imam še nekaj vprašanj. „Kar vprašaj,“ me vzpodbudi.

Pogledal sem še enkrat svojega sogovornika, za njim pa so viseli številni portreti uglednih kulturnikov, od Andriča do Krleža, od Župančiča do Gradnika. In nehote sem ga vprašal: Kaj pa portret? “

„Viš, ti še ni zadosti. Pa si me našel. Portret, to je stvar, ki me je zanimala že od otroških let. Vendar spočetka nisem imel toliko moči, da bi prodril v skrivnost portreta. Potem pa se mi je odprl prav v portretu izredno razsežen, psihološko zanimiv in nenevaden svet človeka. Tako sem začel s portreti in imam jih doslej narisanih kar lepo število, kakih tristo. Nekateri sploh nisem končal, ker so mi portretiranci prej umrli, tako Šnuderl, Teply. Sicer pa vedno mislim in sem prepričan, da mora vsak slikar ohraniti na portretih čim več svojih sodobnikov. Da se ne bo ponovila naša napaka iz preteklosti – napaka, da nimamo Prešernovega portreta ob njegovem prijatelju slikarju Langusu in še številnih drugih velikih slovenskih portretistih takratnega, prešernega časa. Zato je v meni tem večja želja ohraniti v portretu svoje sodobnike. Ti je zdaj dovolj? “

„Ne,“ mu pravim. „Ob tolikih razstavah in slavnostih še zadnje vprašanje. Kdaj boš imel novo razstavo, čeprav retrospektiva ob tvojem jubileju še ni niti odprta? “

„Decembra bom odprl v Mariborski galeriji razstavo svojih portretov kulturnih delavcev. Pa boš vsaj takrat prišel, ko dobro veš, da imam zdaj tako malo časa. Saj moram vse sam postoriti. Vidiš, tistale slika ne visi dobro, popraviti jo grem,“ in se dvigne, zamahne z berglo in odhiti proti posevno obešeni sliki.

„Neuničljiv je,“ mi prišepne kustos in pripravljalka njegove retrospektive Melita Stele-Možina. „Sama ne vem, odkod jemlje moč in živost. Bolj sem utrujena od njega, zanj pa ni nič, ko ostaja pozno v noč na proslavah, prirejenih njemu v čast, naslednjega jutra pa je že zgodaj na razstavi in hoče vse sam – obešati slike, razporejati jih...“

V tem se Jakac vrne. „Zdaj je bolje, reče“ in pokaže s berglo proti sliki, ki jo je pravkar poravnal. Še enkrat mu čestitam k njegovi osemdesetletnici in ko odhajam, slišim, kako glasno daje nova navodila, kajti razstava mora biti v vsem dognana, natanko tako kot njegovo slikarstvo.

Dušan Željencov

Prebrali smo za vas

Vsekakor je nenavadno, da ti sede preprost sardinski kolon za mizo in začne pisati spomine na svoje partizansko življenje na Slovenskem. In vendar je to res, saj je bil Giovanni Cuccu – Ivo eden tistih redkih italijanskih vojakov med okupacijo pri nas, ki so se pridružili slovenskim partizanom že na prelomu leta 1942 in 1943. Tako je bil sploh eden prvih, ki so na takšen, dokaj nenavaden način prišli v našo deželo, spoznali upravičenost boja naših ljudi za narodnostno svobodo in pravičnejši družbeni red ter se mu z vsem srcem priključili.

Mnogi njegovi rojaki so takrat to njegovo dejanje še obsojali kot izdajstvo in prelomitev vojaške prisege. Šele veliko pozneje, zlasti ob kapitulaciji Italije septembra 1943, pa jih je večina spoznala, da je bil njihov rojak storil prav.

Naš avtor je svoje spomine razdelil na trinajst poglavij in vsekakor so mu najbolj uspela prav prva poglavja, v katerih je opisal svojo mladost in svoj rod ter vzdušje na zaostalem, a ponosnem otoku Sardiniji pod fašizmom. Zlasti dobro mu je uspelo podati atmosfero na Sardiniji tik pred vstopom Italije v drugo svetovno vojno, dalje razmere v italijanski vojski in po vojaških zaporih ter ne navsezadnje občutja vojakov in oficirjev, ki so prišli k nam kot zavojevalci.

Njegov pravični čut in prizadetost kot sinu kolona sta prišla že na rodnem otoku pri njem do izraza v odporu proti fašizmu, ki so predstavljal na otoku dejansko, zatiralno in izkoriščevalsko oblastinga hoteli na vsak način prisiliti, da bi šel kot „prostovoljec“ v Španijo. Toda naš avtor se jim ni pustil in zelo zanimivo je popisal, na kakšne načine se je skušal temu izogniti, pa čeprav je zavaljo tega dobil pri oblasteh črne pike, v vojski pa mu tudi vojaški zapor zaradi tega niso ušli.

V nadaljevanju svojih spominov popisuje svoje doživljanje kot italijanski vojak v Beli Krajini, kjer je počasi začel spoznavati bistvo in namen našega odporiškega gibanja. Vse to mu je kaj kmalu odprlo oči in začel je sodelovati z našimi aktivisti ter jim na vse načine pomagati, tudi z zdravili in drugim. Seveda kasneje njegovo delovanje ni ostalo prikrito italijanskim vojaškim oblastem in zato mu na koncu ni preostalo drugega kot da je prešel na partizansko stran.

Približno dobra polovica spominov pa je posvečena njegovi partizanski dejavnosti, kjer se je najprej vključil v Tomšičevo brigado, nakar je bil še v Šerčerjevi brigadi, dalje med partizanskimi topničarji in minometalci ter v 18. diviziji, kjer je opravljal posle inštruktorja za minometalce. Po šestnajstih mesecih partizanstva se je začel vračati domov, dobesedno vračati, saj je njegova pot od Slovenije do Sardinije trajala takrat nič manj kot štiri mesece. Med vračanjem domov se je Cuccu zaustavil tudi na otoku Visu, kjer ga je sprejel maršal Tito in tudi to srečanje je naš avtor toplo in iskreno popisal.

Cuccujeve spomine pod naslovom „Šestnajst mesecev med slovenskimi partizani“ je izdala založba Borec v prevodu Gilda Baruce in priredbi Mileta Pavlina, medtem ko je knjigo opremil Matjaž Vipotnik.

D. Ž.

Tudi Iskra na Mont Everestu

Pogovor z osvajalci strehe sveta

Vso letošnjo pomlad smo spremljali na-pore in prizadevanja naše 25-članske alpinistične odprave v Himalaji, ki si je postavila najvišji cilj na svetu: osvojiti 8.848 metrov visoki Mont Everest. Odprava je uspela. Jugoslovani smo stopili na najvišji vrh sveta in se tako uvrstili med svetovno elito alpinizma, ki je ta podvig napravila, celo v lažjih razmerah.

O poti skozi Nepal v himalajsko pogorje in vzponu na Everest smo se pogovarjali z vodjo odprave Tonetom Škarjo in Marjanom Manfredom, ki se je z veliko žrtvijo prekopal prek enega najtežjih mest, „samo 700“ metrov po vrhom.

Vodja odprave Tone Škarja.

Seveda nas je najbolj zanimalo, kakšen delež je imela Iskra pri tem vzponu. Tone Škarja je pohvalil komunikacijsko opremo, katero je v celoti oskrbela Iskra. Odprava je bila opremljena s štirinajst talkie-walkie — Iskra IRET in z dvema močnejšima radio-oddajno-sprejemnima postajama, ki sta služili za zvezo z goro.

Radijski postaji sta bili iz nulte serije in jih je himalajska odprava šele temeljito prekusila, oz. testirala. Vsa oprema se je dobro obnesla, tako glede velikega dometa in velike moči in tako so odpadle skrbi, ki so jih imeli alpinisti pred odhodom zaradi velikih razdalj.

Namen velikega podviga naših alpinistov ob vzponu na Himalajo je bil enak, kot nastopi na velikih športnih prireditvah, saj vzpon na Mont Everest predstavlja večji dosežek, kot zmaga na olimpijadi. V areni alpinizma je Everest najvišji dosežek.

Za vzpon na ta zahtevni vrh niso dovolj dobri alpinisti — posamezniki, ampak mora biti vsa odprava en sam uigran team. Delati morajo eden za drugega in vsi za vse. To pa ni vedno lahko.

Iz baznega taborišča nad skalno steno in prelazom Lho-La je bilo treba napraviti prek petsto vzponov do vrha in to samo za to, da se je pet ljudi lahko povzpelo na sam vrh. Ker so bili alpinisti dobro pripravljeni, fizično in psihično, so kljub zapletljajem z opremo, financami in prevoznimi težavami v Nepal, opravili vzpon po prej zastavljenem načrtu. Že načrtovali so, da se bodo okrog petnajstega maja povzpeli na vrh in to pet do šest ljudi v realnih razmerah, tiho pa so upali, da se jih bo z veliko sreče povzpelo kakih dvanajst. Vreme in okoliščine niso bile najbolj ugodne in tako se je povzpelo na vrh pet članov odprave, čeprav je bilo ob vzponu, oz. zaključku petnajst dovolj aklimatiziranih in zdravih alpinistov.

Seveda v skopih besedah ni mogoče popisati vsega. Vodja Tone Škarja pravi, da so na lepote te mogočne gore najlepši spomini. Med vzponom je preveč garanja, skrbi in napetosti da bi se v celoti človek predal občutkom. Doživetje Himalaje in Everesta bi lahko definirali nekako tako, kot je opredelil Puškin ljubezen: „Ljubezen je spomin in ljubosumje.“ Sicer pa je v Himalaji mnogo lepših gor, tako na primer Makalu. Mont Everest je mogočen, monumentalen, vsemirski ...

Naj povemo, da je Mont Everest mednarodno ime. Domačini — tibetanci in šerpe ga imenujejo Čumolungma na drugi strani Nepalci pa Sagarmata. Vrh je opihan in

Marjan Manfreda — Marjon.

obdan z ledom, dela mogočen vtis, je pravi odblesk vesoljskega.

Ljudje, ki jih je odprava srečevala, so to pravcato vojsko sprejemali zelo ljubeznivo. Šolarji so jim radi kaj zapeli, alpinisti pa so poklonili šoli po nekaj rupij. Sicer pa je za vasi, skozi katere gre odprava, to pravo doživetje. Prebivalci radi prodajo alpinistom in nosačem, kar so pridelali: krompir, jajca, kokoši, zelenjavo in sadje. Sicer pa tako vojsko ni šala prehraniti, saj je bilo v odpravi 25 članov, 6 spremljevalcev, 20 Šerp (rod višinskih nosačev) in 700 navadnih nosačev. Nosili so prek 20 ton opreme in sicer dobrih 10 ton hrane, toño zdravil, ostali tovor pa je bila tehnična oprema in obleka. Vsak nosač je nosil okrog 30 kg tovora.

Morda je zanimivo povedati, da so naši alpinisti sodelovali z vrsto slovenskih po-

Jugoslovanska smer na Mont Everest.

djetij, izdelovalcev in prodajalcev opreme, sreča, da so to moške različnih poklicev. Ubadata pa so se morali tudi s problemi, ki niso bili prav z njihovega področja. Tako je bilo treba izdelati posebne čevlje, posebne višinske šotore in še marsikaj drugega.

Alpinisti so bili zelo zadovoljni s starim

znancem z Makaluja — zveznim oficirjem iz Nepala. Mož je bil zelo uvideven, dober organizator in je zadeve z nosači, nabavo hrane in manjše zapletljive zelo uspešno reševal tako, da je ta veliki stroj tekkel pod soglasnim vodstvom naših alpinistov in nepalskih oblasti.

Streljali kot pravi vojaki

Novogoriška Avtoelektrika. Ura je bila petnajst, konec delovnega časa. Dan je bil vroč, soparen, zato je bila na izhodu še večja gneča kot običajno. Do kolektivnega dopusta je manjkalo le še nekaj dni, zato je bilo opaziti že skoraj dopustniško vzdušje.

Pred vhomom v delovno organizacijo se je pričela zbirati skupina mladih deklet in fantov, ki se jim ni res nikamor mudilo. Beseda dve in že sem izvedel, da imajo pred seboj še naporno popoldne, da so namenjeni na strelišče vojaške karavle Lokvica na Krasu, kamor so jih povabili vojaki, da se preizkusijo s pravo puško in mitraljezom, kdo je boljši v streljanju v tarčo.

„Z vami grem“, sem zaklical, saj je taka zvrst urjenja vojaških veščin vsakokrat svojevrstno doživetje.

Ta obisk v vojaški karavli in preizkus streljanja s pravo vojaško polavtomatsko puško in mitraljezom je bil vezan na skupno načrtovane akcije mladih iz Avtoelektrike in vojakov iz te karavle, sovpadal pa je v okvir akcije „Nič nas ne sme presenetiti“ in v počastitev bližajočega se Dneva graničarjev.

V Lokvici na Krasu so nas že čakali naši uniformirani prijatelji in nas prijazno po-

vabili na velik SMB kamion, ki nas je odpeljal na strelišče. Tu smo se srečali še z mladimi iz Opatjega sela, predstavniki hotela Park iz Nove Gorice, pripadniki milice iz Kostanjevice, ekipo mladih strelcev iz Sel na Krasu in seveda ekipo vojakov samih.

Po uvodni obrazložitvi in predstavitvi strelnega orožja je hip za tem že pričelo pokati. Osem ekip, toliko se jih je namreč pomerilo, zato tudi dobri rezultati niso izostali. Sicer res ni važno, kdo je bil zmagovalec, važnejša je vsekakor ugotovitev, da bi bil sovražnik povsem uničen, če bi bil na prostoru, kjer so bile postavljene tarče.

Medtem pogovorom je odšel iz sobe Marjan Manfreda, ki ga kolegi kličejo Marjon. Marjon je dobil kakih 700 metrov pod vrhom Mont Everesta, tik nad taborom 5 težke ozeblina po rokah. Vodja Tone Škarja mi je dejal: „Vpričo Marjona mi je bilo nerodno povedati, pa kar zapišite: Marjonov podvig v stometrski previsni steni tik pod vrhom je tipičen primer, kako skupina zmaga prek posameznikov. Grošeli in Manfreda sta krčevito iskala prehod in Marjon je moral celo odložiti krošnjo s kisikom, da je lahko prišel skozi ozko špranjo, slekel je rokavice, da je lahko preplezal teže mesto — alpinisti bi ga označili s peto stopnjo. Manfreda je našel prehod, splezal na vrh stene, zabil klin in pritrdil vrv. Pri tem so mu ozeble roke, Grošlju pa noge. Za vzpon je zmanjkalo časa — padla je noč. Po tej poti je drugi dan naveza v petnajstih minutah premagala steno in se povzpela na vrh.“

Na koncu sem vprašal vodjo odprave, kaj mu je najbolj ostalo v spominu s te velike poti. „Meni pomeni vzpon na Mont Everest vrh življenja. V življenju se vedno pojavljajo vrhovi in vršički, vendar je ta vsekakor najvišji. Ob pripravah in med vzponom zame ni bilo bodočnosti, dokler nisem pogledal čez rob Everesta v Tibet.“

F. Kotar

S tako presenetljivo ugotovitvijo in duhovitimi pripombami smo nadaljevali še zelo dolgo v noč na skupnem tovariškem srečanju, ki je še bolj utrdilo vezi našega prijateljstva in odličnega medsebojnega sodelovanja. Pa tudi odlični vojaški pasulj nas je „zadrževal“ in pripomogel k veselemu razpoloženju.

Naj za konec dodam, da so izven „konkurence“ preizkušali strelske sposobnosti tudi direktor tovarne malih zaganjalnikov Humbert Slejko, vodja splošno kadrovskega sektorja Pavel Mermolja, predsednik konference OO ZSMS Valter Bensa in pisec teh vrstic. Tudi „naš“ sovražnik se zaradi dobro namerjenega cilja ne bi več premikal.

Marko Rakušček

V. manifestativni pohod prijateljstva Iskrašev in Kros

- Športno rekreativna manifestacija Iskre je posvečena 60-letnici KPJ, SKOJ in SINDIKATOV Jugoslavije.
- Pohod bo 15. septembra 1979 na območju Smlednika in Dragočajne. Pričetek tekmovanja bo ob 9. uri s štartom pred osnovno šolo v Smledniku in s ciljem v rekreacijskem centru Dragočajne (avtokamp).
- Na pohodu bodo nastopale moške in ženske ekipe. Ekipa: razred moški — štiričlanske ekipe razred ženski — štiričlanske ekipe
- Štart pohoda bo pred osnovno šolo v Smledniku 15. septembra 1979 od 9. do 11. s ciljem v rekreacijskem centru Dragočajne. Tekmovalna proga bo dolga cca. 10 km. V pohod je vključeno streljanje z zračno puško in testi: o SKOJ in ZSMJ (glej knjigo: Kekec: Mladost). Pohod je časovno omejen. Vsi člani ekipe morajo priti skozi cilj istočasno.
- V okviru množičnih telesnokulturnih akcij Iskre bo tudi teknovanje posameznikov v krosu za leto 1979 — razred MOŠKI in ŽENSKO. Štart v krosu bo 15. septembra 1979 ob 11. v rekreacijskem centru Dragočajne, kjer bo tudi cilj. Tekmovalna proga bo dolga cca. 3 km.
- Organizator bo preskrbel vse potrebno za tekmovanje.
- NAGRADE: Zmagovalna ekipa pri pohodu moški-ženske bo tista, ki bo dobila najmanj kazenskih točk. Prve tri ekipe po razredih prejmejo plakete. V krosu prvi-e trije (tri) po razredih pa kolajne. Vsi udeleženci pohoda in krosa prejmejo spominske značke in imajo pravico do nagradnega žrebanja.
- Organizator si pridržuje pravico, da zaradi objektivnih razlogov spremeni kraj tekmovanja. O morebitni spremembi bo organizator vse nastopajoče pravočasno obvestil. Tekmovalci tekmujejo na lastno odgovornost.
- Prijave za pohod in kros sprejemajo športni referenti po delovnih organizacijah, ali direktno na naslov ISKRA ISE: Dejavnost za šport in rekreacijo Ljubljana, Ilirska 27, tel.: 325-587 do 10. septembra 1979. V prijavnici za pohod navedite samo število ekip. Za kros pa poimenično prijavo.
- Ekipa prejmejo pred štartom štartne kartone. Tekmovalci v krosu prejmejo štartne številke 1 uro pred štartom. Pohod in kros bosta ob vsakem vremenu.

ISKRA ZAVOD ZA ORGANIZACIJO IN INFORMATIKO, n.sol.o., Ljubljana TOZD Biro za industrijski inženiring, Ljubljana, Snežniška 1

Delavski svet tozda Biro za industrijski inženiring, Ljubljana, Snežniška 1 na podlagi 34. in 95. člena statuta, 17. člena pravilnika o delovnih razmerjih

RAZPISUJE
prosta dela in naloge

1. **INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA TOZD za dobo 4 let**
Poleg splošnih pogojev, ki jih določa zakon, mora prijavitelj kandidat izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da ima visoko strokovno izobrazbo tehniške ali ekonomske smeri,
- da ima najmanj 5 let delovnih izkušenj, od tega najmanj 3 leta na vodilnih ali vodstvenih nalogah,
- da pripravi predlog programa razvoja tozda (v zvezi z izdelavo programa se kandidati lahko oglašijo na sedežu tozda),
- da imajo ustrezne idejnopolične in moralne kvalitete ter sposobnosti za razvijanje socialističnih samoupravnih odnosov.

Kandidat mora k prijavi priložiti dokaze o izpolnjevanju vseh navedenih pogojev in kratak življenjepis.

2. **VODJE ODDELKA ZA OBLIKOVANJE DELA (za nedoločen čas)**

Prijavitelj kandidat mora izpolnjevati sledeče pogoje:

- da ima visoko strokovno izobrazbo,
- da ima najmanj 4 leta delovnih izkušenj, od tega najmanj 3 leta na nalogah podobne vsebine,
- da uspešno opravi vse potrebne interne tečaje,
- da pripravi predlog programa razvoja oddelka (v zvezi z izdelavo programa se kandidati lahko oglašijo na sedežu tozda),
- da imajo ustrezne idejnopolične in moralne kvalitete ter sposobnosti za razvijanje socialističnih samoupravnih odnosov.

3. **REFERENTA ZA OBRAČUN OD (za določen čas — nadomeščanje v času porodniškega dopusta)**

Pripravljeni kandidat mora izpolnjevati sledeče pogoje:

- da ima dokončano srednjo šolo, zaželeno s prakso.
- Pričetek dela je možen od 15. avgusta dalje.
- Po izteku dela za določen čas obstaja možnost zaposlitve za nedoločen čas.

4. **STROJEPIŠKE (za nedoločen čas)**

Prijavitelj kandidatka mora izpolnjevati sledeče pogoje:

- da ima dokončano osemletko in tečaj s strojepisja,
 - da uspešno opravi preizkus znanja.
- Pričetek dela od 1. septembra dalje.

Prijave pošljite v 15 dneh po objavi na naslov Iskra Zorin TOZD Biro za industrijski inženiring, Ljubljana, Snežniška 1 z oznako „za razpisno komisijo“.

Kandidati bodo o izidu razpisa obveščeni v 15 dneh po izbiri.

Počasi, a vztrajno proti vrhu gore.

ZAHVALA

Ob smrti moje drage mame
FRANČIŠKE TRILAR

se najlepše zahvaljujem sodelavcem na ozobčanju in kontroli TOZD ERO za izkazano sožalje in podarjeni venci

hčerka Tinca.

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage mame
MARIJE WEDAM

se iskreno zahvaljujem sodelavcem DO ISKRA—Elektrozveze, TOZD TTS ter OOS in ostalim za izraze sožalja, podarjene vence in spremstvo na njeni zadnji poti

mož Gregor, sinovi Dolfi, Jože in Silvo z družinami.

ISKRA — glesilo delovnega kolektiva SOZD Iskra — Industrija za elektroniko, telekomunikacije, elektromehaniko, avtomatiko in elemente — Ljubljana.

V.d. glavni urednik Mitja Tavčar, odgovorni urednik: Dušan Željeznov, tehnični urednik: Janko Colnar — Ureja uredniški odbor: Alojz Boc (Elektromehanika), Špela Dietrich (Avtomatika), Lado Drobež (Iskra Commerce), Boris Čerin DO (Široka potrošnja), Franc Kotar (IEZE) in Marko Rakušček (Avtoelektrika) — Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo — Naslov: Ljubljana, Prešernova 27, telefon: 24-905, int. 48 — Tisk: Časopisno-tiskarsko podjetje PRAVICA—DNEVNIK, Ljubljana.

Po mnenju sekretariata za informacije SRS je glasilo oproščeno plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

V Leipzig

ODHOD: 03. 09. 1979

PROGRAM POTOVANJA:

CENA: 4.800,00 din

1. dan: 03. 09.
Odhod iz Ljubljane s Trga osvoboditve (pri Univerzi) ob 11,00. uri z avtobusom na letališče Brnik. Polet letala DC-9 proti Leipzigu ob 13,30. uri. Med potjo v letalu hladen obrok. Prihod v Leipzig ob 14,45. uri. Prevoz skupine do mesta in nastanitve v študentskem domu. Popoldne prosto. Večerja in prenočevanje.

2. in 3. dan: 04., 05.
LEIPZIG
Zajtrk, večerja in prenočevanje
Prosto za udeležbo na jesenskem sejmu.
4. dan: 05. 09.
LEIPZIG

Po zajtrku cel dan prosto namenjeno za udeležbo na jesenskem sejmu. Večerja in po večerji prevoz skupine na letališče ob 20,00. uri. Polet letala proti Ljubljani ob 22,00. uri. Prihod na letališče Brnik ob 23,15. uri. Prevoz skupine z avtobusom v Ljubljano.

V ceno je vračunano:
avtobusni prevozi na in z letališč v Ljubljani in Leipzigu, prevoz z letalom DC-9 na relaciji Ljubljana-Leipzig-Ljubljana, gostinske storitve po programu (pol penzionov in še dodatno večerjo) namestitve v študentskem domu v dvoposteljnih sobah) ter vodstvo in organizacija potovanja.

Doplačilo za enoposteljno sobo: 350,00 din

Prijave sprejemamo do 20. avgusta 1979 oz. do zasedbe mest v letalu.

Ob prijavi prosimo, da nam pošljite tudi naročilnico s seznamom oseb.

Individualni prijavitelji pa vplačajo akotacijno din 1.600,00.

DOKUMENTI ZA POTOVANJE: Veljavni potni list in službeno vstopno vizo na N.D.R., ki se nabavi pri uradu za notranje zadeve S. O. Ljubljane, Mačkova 1, oz. v kraju stalnega bivališča potnika.

Cena aranžmaja je kalkulirana dne 10. 07. 1979 in agencija si pridržuje pravico spremembe cene potovanja v primeru spremembe deviznega tečaja oz. prevoznih storitev, kakor tudi popravka programa, če bi bilo to potrebno. V primeru premajhnega števila prijavi, si agencija pridržuje pravico odpovedi potovanja.

PRIJAVE IN INFORMACIJE: Iskra Invest Servis, Dejavnost za rekreacijo in letovanje, Ljubljana, Ilirska 27, telefon: 325-587 in 325-589